

Varsinais-Suomen liitto
Egentliga Finlands förbund
Regional Council of Southwest Finland

MITEN MAAKUNTA MAKAA

VARSINAIS-SUOMEN MAAKUNTAOHJELMAN SEURANTA
TOIMENPITEITTÄIN VUONNA 2013

MITEN MAAKUNTA MAKAA,
VARSINAIS-SUOMEN MAAKUNTAOHJELMAN SEURANTA TOIMENPITEITTÄIN
VUONNA 2013

Varsinais-Suomen liitto
PL 273 (Ratapihankatu 36) 20101 Turku
p. (02) 2100 900
fax. (02) 2100 901

Varsinais-Suomen maakuntaohjelman toteutumista seurataan vuosittain. Seuranta tehdään kaksiosaisena siten, että se koostuu maakunnan kehitykseen keskittyvästä osasta "Miten Varsinais-Suomi makaa, Maakunnan kehittämisen näkökulmia 2013" ja tästä yksityiskohtaisemmasta osasta "Miten maakunta makaa, Varsinais-Suomen maakuntaohjelman seuranta toimenpiteittäin vuonna 2013.

Tässä raportissa Varsinais-Suomen liiton toimenpiteille määräämät vastuuhenkilöt ovat raportoineet toimenpiteiden toteutumisesta keväällä 2013. Mukana ovat kaikki Varsinais-Suomen maakuntaohjelman 2011-2014 toimenpiteet. Tämä raportti muodostaa pohjan seurannan yleisemmälle osalle.

Turussa 10.6.2013
VARSINAIS-SUOMEN LIITTO

VASTUUHENKILÖIDEN RAPORTIT MAAKUNTAOHJELMAN 2011-2014 TOTEUTUMISTILANTEESTA KEVÄÄLLÄ 2013

Vastuuhenkilöt:	Käytetyt lyhenteet
CG = Carola Gunell HH = Hannele Hartikainen EH = Esa Höglblom TJ = Timo Juvonen VMK = Veli-Matti Kauppinen MK = Mervi Kylmä LL = Laura Leppänen LN = Lasse Nurmi SP = Sonja Palhus PP = Petteri Partanen TP = Tapio Penttilä VR= Ville Roslakka TT = Tapio Tuhkanen JÅÅ = Jessica Ålgars-Åkerholm KÄ = Kaisa Äijö	AMK = ammattikorkeakoulu CPMR = Perifeeristen merellisten alueiden liitto (Conference of Peripheral Maritime Regions of Europe) EAKR = Euroopan aluekehitysrahasto ELY = elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskus ESR = Euroopan sosiaalirahasto ICT = Information and Communication Technology KASTE = sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma KESU = koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma MMM = maa- ja metsätalousministeriö MRL = maankäyttö- ja rakennuslaki MYR = maakunnan yhteistyöryhmä OKM = opetus- ja kulttuuriministeriö OSKE = osaamiskeskusohjelma SYKE = Suomen ympäristökeskus TEM = työ- ja elinkeinoministeriö TOTSU = maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma TSEK = Turun seudun kehittämiskeskus TY = Turun yliopisto VSL = Varsinais-Suomen liitto YM = ympäristöministeriö YVA = ympäristövaikutusten arviointi ÅA = Åbo Akademi ÄRM = äkillinen rakennemuutos

Arvio toimenpiteen toteutumistilanteesta:

x	Ei ole aloitettu
xx	Edennyt heikosti
xxx	Edennyt kohtalaisesti
xxxx	Edennyt hyvin
xxxxx	Toteutunut

5.1 Monipuolinen osaaminen ja kilpailukykyiset elinkeinot

5.1.1 Osaavan työvoiman saannin varmistaminen ja työllisyyden turvaaminen

Toimenpide X X X	Aktivoidaan työllisyyspolitiikkaa <ul style="list-style-type: none"> toteuttamalla nuorten koulutus- ja työllisyystakuu lisäämällä työkokeiluja ja kuntouttavaa työtoimintaa kehittämällä toimintamalli harjoittelupaikkojen järjestämiseksi korkeakouluista valmistuneille
Päävastuutahot	ELY, korkeakoulujen rekrytointipalvelut
Toteuttamis-aikataulu	Koko ohjelmakausi 2011-2014
Vastuuhenkilön arvio VMK 22.3.2013	Nuorten, alle 25-vuotiaiden työnhakijoiden määrä on alkanut taas kasvamaan. Tammikuussa 2013 alle 25-vuotiaita työnhakijoita oli lähes 13 prosenttia työttömistä työnhakijoista. Oppilaitoksia on aktivoitu etsimään opintonsa päättä-ville nuorille vaihtoehtoisia väyliä työllistymiseen. Aktivointihankkeita on ollut Salossa, Vakka-Suomessa, Loimaalla ja Turussa. Etsivä nuorisotyö on käynnissä. Nuorten yhteiskuntatakuun asettamaa vaatimusta tarjota jokaiselle alle 25-vuotiaalle ja alle 30-vuotiaalle vastavalmistuneelle työ-, harjoittelu, opiskelu-, työpaja tai kuntoutusotuspaikka viimeistään kolmen kuukauden kuluessa työttömäksi joutumisesta on alettu toteuttaa alueella. Haasteena on toimenpiteiden toteuttajien suuri määrä. Erityisesti kunta- ja oppilaitospuolella on ollut epätietoisuutta niille kuuluvista tehtävistä takuun toteuttamisessa. Turun kaupunki ja turkulaiset korkeakoulut ovat käynnistäneet Projektiässä-t-hankkeen, jonka keskeisenä tavoitteena on luoda Turun kaupungin, Turun seudun kärkitoimialojen ja turkulaisten korkeakoulujen yhteinen toiminta- ja palvelumalli, jonka avulla toimijat pystyvät edistämään loppuvaiheen korkeakouluopiskelijoiden työelämäsuhteiden kehittymistä ja opiskelijoiden työllistymistä Turun talousalueelle ja Varsinais-Suomeen.

Toimenpide X X X	Lisätään ammatillisen peruskoulutuksen koulutuspaikkoja maakunnan tarvetta vastaavasti ja perustetaan sitä koskeva maakunnallinen koulutuspaikkapankki.
Päävastuutahot	Oppilaitokset
Toteuttamis-aikataulu	Ohjelmakausi 2011-2014
Vastuuhenkilön arvio EH 27.3.2013	Opetus- ja kulttuuriministeriö valmistelee ehdotuksensa koulutuksen järjestäjäkohtaisista opiskelijamääristä maaliskuun 2013 aikana. Päätökset opiskelijamääristä on tarkoitus tehdä touko-kesäkuussa 2013 OKM:n käytyä järjestäjäkohtaisen neuvottelukierroksen kevään aikana. OKM:n esityksessä koulutuspaikkoja supistetaan merkittävästi erityisesti Itä -ja Pohjois-Suomessa ja mm. Satakunnassa kun taas metropolialueen koulutuspaikkoja esitettiin lisättäväksi merkittävästi. Myös Pirkanmaalla ja Varsinais-Suomessa koulutuspaikat lisääntyvät. Varsinais-Suomessa OKM:n esityksessä tavoitellaan muutamien kymmenien paikkojen kokonaisuusvuosittain vuosina 2012 - 2016. (Laskennalliset järjestämislupien enimmäismäärät OKM:n esityksessä Varsinais-Suomeen 2014-2016 ovat 190). OKM julkaisi järjestäjäkohtaiset esitykset 27.3.2013 ja esitettyjä supistuksia on Itä -ja Pohjois-Suomessa lievennetty. OKM:n hallinnonalalla tällä hetkellä suurimpia huolenaiheita on vuonna 2013 valtionbudjettiin tehty yksikköhintojen indeksitarkistuksen jäädyttäminen ja 2014 - 2016 yksikköhintojen leikkaus. Säästötoimenpiteiden vaikutus kumuloiduu vuosittain ja niiden reaaliääräinen vaikutus tulee vaikuttamaan opetuksen kokonaislaatua heikentävästi (valtakunnallinen kysymys). Koulutuspaikkapankki -asiaa on käsitelty keskeisten sidosryhmien kanssa ja selvitelty asiaa OKM:stä. Asia on jo aiemmin todettu mm. lainsäädännöllisesti mahdolliseksi toteuttaa.

Toimenpide X X X	Tuetaan koulutuksen järjestäjätieverkon kehittämistä maakunnan erityispiirteet huomioon otta- vaksi mukaan lukien ruotsin kielen opetus.
Päävastuutahot	Kunnat
Toteuttamis-aikataulu	Ohjelmakausi 2011-2014
Vastuuhenkilön arvio EH 25.3.2013	<p>Maakunnan kehittämisrahahankkeen "Ammatillinen koulutus Varsinais-Suomessa 2015" tuot- tama loppuraportti ja ehdotukset käsiteltiin maakuntahallituksessa vuoden 2012 alussa. Lop- puraporttia on käsitelty myös maakunnan yhteistyöryhmässä sekä koulutusjaostossa. Raportti on toimitettu myös kuntiin pyynnöllä että sitä käsiteltäisiin kuntien päättävissä elimissä koska asiaan liittyvä päätäntävalta on suoraan omistajakunnilla. Asiakokonaisuudesta ei ole olemassa yksimielisyyttä eri toimijoiden kesken, joten sen "vapaaehtoinen" alueellinen edistäminen ei lyhyellä aikavälillä liene mahdollista. Kokonaispaketti kytkeytyy myös kuntarakenneuudistuk- seen. Asiassa odotellaan myös OKM:n uusia linjauksia.</p> <p>Järjestäjätieverkkoasiaan liittyen Turun kaupunki on valmistellut Turun ammatti-instituutin aikuis- koulutuksen ja oppisopimustoimiston siirtoa Turun aikuiskoulutussäätiölle. Asian eteneminen selkeyttäisi Turun alueen ammatillisen koulutuksen tilannetta (ammatillista aikuiskoulutusta ja oppisopimusta tuotetaan molemmissa organisaatioissa, joka ei ole ollut toiminnallisesti opti- maalinen ratkaisu).</p>

5.1.2 Yritystoiminnan ja yhteistyöverkostojen vahvistaminen

Toimenpide X X X X	Ylläpidetään telakkateollisuuden ja sen alihankintaverkoston toimintakyky ja osaaminen.
Päävastuutahot	ELY
Toteuttamis-aikataulu	2011-
Vastuuhenkilön arvio PP 6.5.2013	<p>OASIS –luokan risteilijäaluksen tilaus menetettiin Ranskaan joulukuussa 2012. Pitkällisen väännön jälkeen saatiin varmistettua TUI –alusten tilauksen rahoitus hallituksen talouspoliittisen ministerivaliokunnan päättöksellä helmikuussa 2013. Ensimmäisen aluksen rakentaminen on aloitettu ja sen on määrä valmis- tua keväällä 2014. Toinen alus valmistuu keväällä 2015. Viking Grace luovutettiin tilaajalle Turun telakalta tammikuussa 2013.</p> <p>Varsinais-Suomen telakkatyöryhmä vaikutti osaltaan TUI –alusten rahoituksen varmistumiseen. Työryh- män työskentelyllä jaettiin tietoa, tuotiin uusia elementtejä keskusteluun sekä luotiin poliittista painetta päättöksen syntymiseen. STX:n eteläkorealainen emoyhtiö on ilmoittanut olevansa valmis myymään Suo- messa omistamansa telakat.</p> <p>TEM:n asettaman Meriteollisuus 2020 –kilpailukykytyöryhmän tehtävänä on mm. pohtia valtion toimen- piteitä toimialan pitkän tähtäimen aikavälin uudistamiseksi ja kilpailukykyyn kehittämiseksi. Työryhmä jätti välimietintönsä 13.3.2013. Välimietinnössä risteilijärakentaminen on sivuutettu lähes täysin. Työryhmä antaa esityksensä 17.6.2013 mennessä elinkeinoministerille.</p> <p>Noin 40 % koko Suomen meriteollisuuden työpaikoista ja yritystoimipaikoista sijaitsee Varsinais-Suomes- sa. Meriteollisuusalan verkostoyrityksiä on Varsinais-Suomessa 250, suunnittelutoimistoja 20, varustamoi- ta 15 sekä telakoita 5 kappaletta.</p>

Toimenpide	Varaudutaan rakennemuutoksiin ja luodaan uusia kasvualoja.
X X X X	
Päävastuutahot	ELY
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio CG 27.3.2013	<p>Äkillinen rakennemuutos tilanne: Meri- ja metalliteollisuuden toimialan äkillinen rakennemuutosstatus loppui vuoden 2012 lopussa. Salon status jatkuu tämän vuoden loppuun ja Kemiön saari sai uutena rakennemuutosalueena statuksen 13.9.2012, joka jatkuu 2015 loppuun.</p> <p>Taustaa äkilliseen rakennemuutokseen: Työttömyysaste Varsinais-Suomessa ylitti syksyllä 2010 ensi kertaa yli 30 vuoteen koko maan vastaavan. Eikä tilanne ole tästä muuttunut. Vuoden 2012 lopussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 11,1 % eli 25 348 henkilöä hakee työtä. Suhdannetilanne- ja näkymät ovat maakunnassa normaalia heikommat, sillä teknologiateollisuudessa koettiin merkittäviä takaiskuja Nokian Salon matkapuhelintehtaan sulkemisen osalta viime vuoden lopulla ja STX Finlandin Turun telakan uusien tilausten rahoitusvaikeuksien osalta. Nokian tehtaan lakkauttaminen johti yhteensä 2400 henkilön irtisanomisiin. Tammikuussa 2013 Nokia ilmoitti irtisanovansa tietohallinnon työntekijöitä ja ulkois-tavansa tietohallinnon palveluja. Kemiön saari puolestaan ajautui haastavaan tilanteeseen FNsteelin viimekesäisen kon-kurssin johdosta. Johtopäätös on, että paljon toimenpiteitä on toteutettu ja niille on saatu rahoitusta, mutta siitä huolimatta on haasteita uusien kasvualojen saamisessa.</p> <p>Meri- ja metalliteollisuus: Meri- ja metalliteollisuuden rakennemuutos toimiston toiminta loppui vuoden 2012 lopussa ÄRM-statuksen loputtua. ÄRM-tuella rahoitettu mittava "Marine Technology and Maritime Industry in SW Finland"- hanke jatkuu tämän vuoden loppuun panostaen saneeraus- ja korjausrakentamiseen, invest-in toimintaan sekä osaamiseen. Hankkeessa on ollut ongelmia ja sen vaikutukset saattavat jäädä ajateltua vaatimattomammiksi.</p> <p>Salon seutu: Salon seudulla ongelmat jatkuvat Nokian irtisanomisten myötä. Salossa on käynnissä useita ÄRM-tuella rahoitettuja hankkeita, joiden kautta kokonaisvaltaisesti pyritään löytämään uusia ratkaisuja. Alueella on panostettu uusiin palveluihin, invest-in toimintaan ja yrittämiseen ja osaamiseen hankkeiden kautta.</p> <p>Kemiön saari: Alueella on käynnissä useita EAKR- ja ESR-rahoitteista hanketta, joihin rahoitus on saatu ÄRM-tuesta. Kunta panostaa elinkeinoelämän ja palvelukokonaisuuksien uudistamiseen, uusiin liikennetkaisuuihin, lähtuotteiden kehittämiseen ja energiatehokkuuteen.</p>

Toimenpide	Tuotteistetaan ja kaupallistetaan uusia liikeideoita sekä kehitetään uusia tuotekonsepteja (esim. sähköajoneuvokonseptit, ja kanssakäymisen teknologiat).
X X X	
Päävastuutahot	ELY
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio PP 26.3.2013	<p>Tekesin rahoittama IKK (Innovaatiokyvykkyyksien kehittäminen) –ohjelma on tukenut korkeakoulujen ja tutki-muslaitosten osaamisen kaupallistamista. Ohjelmalla on kehitetty ja vahvistettu yliopistojen ja julkisten tutkimus-laitosten teknologiansiirron osaamista, prosesseja ja rakenteita.</p> <p>Keksintösäätiön Tuoteväylä-palvelu auttaa yksityishenkilöitä ja aloittavia yrityksiä ideoiden ja keksintöjen arvioinnissa ja jalostamisessa liiketoiminnaksi. Tuoteväylä on toiminut Turussa reilut neljä vuotta ja tähän mennessä Tuoteväylä-tiimissä on arvioitu jo yli kaksisataa ideaa.</p> <p>Boost Turku auttaa korkeakouluopiskelijoita uusien liikeideoiden kaupallistamisessa ja start-up –yritysten perus-tamisessa.</p> <p>Esimerkkinä voidaan mainita Turku Science Parkin vetämä Pelinrakentaja-hanke, jossa luodaan aktiivinen pelialan verkosto, joka edistää alan kasvua ja kehittymistä Turussa.</p>

Toimenpide	Nostetaan Turku Touring matkailun toimialakehittäjäksi tekemällä siitä aidosti maakunnallinen sekä kehitetään maaseudun ja saariston ympärivuotista matkailua mm. lisäämällä sisältöjen tarjontaa (esim. terveysturkaisu, elämysmatkailu, hiljaiset alueet).
X X X	
Päävastuutahot	Turku, matkailujärjestöt
Toteuttamis-aikataulu	Ohjelmakausi 2011-2014
Vastuuhenkilön arvio EH 25.3.2013	<p>Turku Touringin toiminta on vakiintunut maakunnan matkailun kehittäjänä ja koordinoijana ja matkailuelinkeinon edunvalvojana. Pysyvä resursointiratkaisu maakunnan matkailun kehittämiseen puuttuu edelleen. Turku Touring kokoaa seutukuntien matkailuvastaavat ja matkailuyrittäjät säännöllisesti matkailuparlamentteihin ja tiedottaa matkailun ajankohtaisista asioista. Markkinoinnissa maakunnan kattava yhteistyö on jo vakiintunutta, sekä kotimaan että ulkomaiden markkinointitoimenpiteissä on aina edustettuna koko Varsinais-Suomi. Turku Touring kokoaa koko maakunnan matkailutarjonnan yhteiseen Huvia meren rannalla -esitteeseen, joka on mukana kaikissa markkinoinnin toimenpiteissä. Samoin myös Turku Touringin verkkopalvelu visitturku.fi on koko maakunnan kattava palvelu. Messuilla Varsinais-Suomi ja Turku ovat samalla osastolla. Matkailun ja elämysmuotot osaamiskeskus on 2012 ollut mukana seitsemässä hankkeessa, joista Turku Touringin hallinnoimia kolme: Cultural Tourism 2011, Sustainability in Tourism ja Technical Visits China. Lisäksi on vahvistettu yritysyhteistyötä ja kehittämistarpeiden tunnistamista, luotu erilaisia yhteistyömalleja sekä vahvistettu maakunnallista matkailun koordinaatiota eri yhteistyöryhmissä.</p> <p>Varsinais-Suomen matkailustrategian päivittäminen tehty on 2012 aikana sisältäen mm. seutukunnalliset matkailu-toimijoiden työpajat. Uusi maakunnan matkailuohjelma 2013-2020 nostaa esille kehittämisen kärjet kuten saariston ja kulttuurin sekä korostaa saavutettavuutta. Ohjelma mm. jakaa maakunnan erityyppisiin kehittämisvyöhykkeisiin. Matkailijavirtojen kehitykseen ei ole oltu täysin tyytyväisiä – matkailijavirrat muualta kuin Venäjältä ovat olleet menossa alaspäin.</p>

Toimenpide	Nostetaan erikoisviljelyn ja siihen perustuvan elintarviketuotannon tutkimusta, osaamista ja jalostusarvoa sekä laaditaan lähi-strategia lähituotannon mahdollisuuksien parantamiseksi.
X X X X	
Päävastuutahot	ELY
Toteuttamis-aikataulu	2011 - 2014
Vastuuhenkilön arvio TP 18.3.2013	<p>Varsinais-Suomen ELY-keskus on toimintastrategiassaan nostanut lähivuotien painotuksissa yhdeksi keskeiseksi teemaksi koko ruokaketjun kehittämisen. Teema kulkee nimellä: "Lounais-Suomesta koko valtakunnan elintarvikeaitta: koko ruokaketjun kehittäminen pellolta pöytään huippuelintarvikkeeksi". Lounais-Suomen vahva asema elintarviketuotannossa ja erityisesti ketjun alkuvaiheessa antaa mahdollisuuksia vastata kuluttajien terveellisen, luonnonmukaisen ja lähellä tuotetun ruoan tarpeeseen. Ruokaketjun kehittämiseen on alueella kohdistettu useita hankkeita, joista suhteellisen tuoreena esimerkkinä ovat mm. VARRU-hanke, Luomuvakka, Kasvu vihanneksista (Vakka-Suomi) jne.</p> <p>Varsinais-Suomen ruokaketjun kehittämishankkeen 2011-2013 (VARRU) päätavoitteet ovat: 1) yhteistyöverkoston ja varsinaissuomalaisen elintarvikeketjun kehittäminen, 2) uusien avauksien löytäminen ja eteenpäin vieminen ja 3) elintarvikealan strategisen painoarvon lisääminen Varsinais-Suomessa. Hankkeen kohderyhmänä ovat Varsinais-Suomen elintarvikeketjun toimijat pellolta pöytään ja takaisin pellolle- periaatteella. Hanke kerää yhteen Varsinais-Suomen elintarvikeketjun toimijat alkutuotannosta, mikro-, pk- ja suuryrityksiin, tutkijoihin, oppilaitoksiin ja kehittäjiin. Verkostolle etsitään sopiva yhteistyömuoto ja keinot toiminnan vakiinnuttamiseksi. Yhteisillä tapaamisilla, haastatteluilla ja yhdessä tekemisellä alueelle syntyy toimintakulttuuri, josta koko ruokaketju hyötyy. Hanke toteuttaa taustaselvityksiä mm. varsinaissuomalaisen ruokaketjun vahvuuksista ja nykytilasta sekä toteuttaa elintarvikealan tulevaisuusprosessin, jonka tavoitteena on Varsinais-Suomen elintarvikealan tulevaisuuden liiketoimintaosaamisen (vahvuuksien ja kilpailuedun) kartoittaminen, jo olemassa olevan tulevaisuustiedon hyödyntäminen sekä uusien avauksien ja innovaatioiden etsiminen. VARRU:n keräämää olemassa olevaa ja sen kautta luotavaa tulevaisuusaineistoa on tarkoitus käyttää Varsinais-Suomen maakuntaohjelman valmistelun tukena sekä tulevan ohjelmakauden kehittämistoimien kohdentamiseen.</p>

Toimenpide	Tuetaan kalatalouden toimintaedellytyksiä ja edistetään kalankasvatuksen sijainninohjausta. Toteutetaan Vakka-Suomen kalastuspuisto.
X X X X	
Päävastuutahot	ELY
Toteuttamis-aikataulu	2011 - 2014
Vastuuhenkilön arvio TP 18.3.2013	<p>Elintarvikekalatalouden toimintaohjelman 2007 – 2013 mukaisesti Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalouspalvelut -ryhmän kautta on tuettu kalatalouden toimintaedellytyksiä: Käldingen kalasataman uusi lajittelukeskus valmistui lokakuussa 2011, Taivassalon Tuomaraisten kalasataman vaiheittaisessa kehittämisessä edettiin. On laadittu ammattikalastuksen ja kalankasvatuksen sijainninohjaussuunnitelmat Saaristomerelle ja Selkämerelle ja ne ovat parhaillaan lausuntokierroksella. Kalankasvatuksen ympäristöohjeistuksen uusittu versio valmistui VARELYN vetämänä tammikuussa 2013 ja se linkittyy sijainninohjaussuunnitelmaan. Itämeri-strategian osalta käynnistettiin poistokalastushankkeet Saaristomerellä ja Selkämerellä, jotka jatkuvat tänä vuonna ja linkittyvät lähikalakonseptiin ja Ruokaketjun (VARRU) kehittämisstrategiaan. Naantalien kaupungin ja Airisto-Velkuan kalastusalueen toimesta on valmistunut "Elinkeinokalataloudellinen kehittämisohjelma".</p> <p>Kalastus otettiin kohtuullisesti huomioon Selkämeren kansallispuistoa perustettaessa. Metsähallituksen Selkämeren kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnittelun laadinnassa otetaan erityisesti huomioon kalatalouden erityistarpeet</p> <p>Vakka-Suomen kalastuspuiston kalatalousryhmän toimintaa on tuettu ja uudelle ohjelmakaudelle 2014-2020 on perustettu työryhmä rakentamaan kehittämissuunnitelma Vakka-Suomelle ja Satakunnalle. Vastava suunnitelma on valmisteilla "I samma båt-Samassa veneessä"-yhdistyksen toimesta Saaristomerelle.</p>

5.1.3. Maakunnan korkean osaamisen vahvistaminen ja uuden teknologian käyttöönotto

Toimenpide	Vahvistetaan maakunnallisen teknologia/business -kampuksen toimintaa ja nostetaan se nykyistä korkeammalle tasolle. Tähän liittyen
X X X X	<ul style="list-style-type: none"> - uudelle osaamiskeskuskaudelle Varsinais-Suomen osaamiskeskuksen toimialoiksi määritellään: bioalat, meriklusteri, funktionaaliset materiaalit, elintarvike, ICT sekä matkailu ja luovat toimialat. - aktivoidaan korkeakoulujen ja osaamiskeskuksen yhteyksiä elinkeino- ja muiden toimijoiden kanssa toiminnan vaikuttavuuden lisäämiseksi
Päävastuutahot	Korkeakoulut, Turku Science Park
Toteuttamis-aikataulu	Ohjelmakausi 2011-2014
Vastuuhenkilön arvio EH 25.3.2013	<p>Nykyinen osaamiskeskusohjelmakausi päättyy vuonna 2013. Vuonna 2012 keskeisimmät toiminnan painopisteet ovat olleet:</p> <p>Vetovoimaiset innovaatioympäristöt: Alueen innovaatioympäristön vetovoimaisuutta on kehitetty kaikkien eri klusterien toimesta. Merkittävä panostus tehtiin "TURKU 2014+, Alueellisen innovaatiopolitiikan valmistelu"-hankkeeseen. Uuden sosiaalisen eri alojen kohtaamispaikan (Ahjo) ja meriteollisuuden innovaatiokeskittymän (aava) suunnittelu käynnistyi.</p> <p>Uudistuva liiketoiminta: Uuden ja uudistuvan liiketoiminnan synnyn edellytysten luominen on yksi OSKE:n perustehtäviä. Tähän tähtääviä toimenpiteitä on toteutettu kaikissa klustereissa erikseen ja myös klusterien välisinä yhteishankkeina. Vastuullisuus on teemana useassa klusterien välisissä hankkeissa.</p> <p>Kasvuhakuinen, kansainvälistyvä liiketoiminta: Kasvua ja kansainvälistymistä on haettu auttamalla alueen yrityksiä parantamaan kilpailukykyään, verkottumaan kansallisesti ja kansainvälisesti sekä aktiivisesti houkuttelemalla alueelle uusia yrityksiä ja investointeja. Venäjä, Brasilia ja Kiina ovat olleet kohteina useassa klusterien yhteisissä hankkeissa.</p> <p>Useat maakunnalliset toimijat osallistuivat 2012 Kaliforniassa innovaatiokoulutukseen (5 Disciplines of innovation ja NABC -malli), jonka oppeja on hyödynnetty eri yhteyksissä innovaatiotoimintoihin liittyen. Vuoden 2013 osaamiskeskusmäärärahat supistuivat aiemmasta vuoden 2012 tasosta noin 10 % ollen 620 000 euroa. Innovatiiviset ja julkiset hankinnat -hankkeen lisärahoituksen (80 000 euroa) myötä kokonaisrahoitus on 700 000 euroa.</p> <p>Laajan valmistelun tuloksena syntynyt aihakemus Innovatiiviset kaupungit 2014+ (INKA) -hakuun on jätetty keväällä 2013. Tuleva INKA-kokonaisuus osana kaupunkien ja TEM:n välistä kasvusopimusmenettelyä on uusi toimintamalli alueellisen kasvukehityksen vahvistamiseksi. Liitto on osatoimijana mukana ao. paketissa mutta INKA -ohjelman perusrahoitus tulee suoraan TEM:stä Tekesin kautta toteuttajalle (Turku Science Park).</p>

Toimenpide	Vahvistetaan meriklusteria perustamalla meritekniiikan kehittämiskeskus ja käynnistämällä meriteollisuusalan yliopistotasoinen koulutus Turussa. Alueellistetaan Syken Merikeskuksen toimintoja Turkuun.
X X X	
Päävastuutahot	TY
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio PP 25.3.2013	<p>Lounaisrannikko (LOURA) –yhteistyössä on syksyllä 2011 perustettu meritekniiikan ylemmän tutkimuksen ja koulutuksen innovaatioalusta. Innovaatioalusta on yhteistoimintamalli, joka integroi alueen meriteollisuuden rakenteet, toimijat ja osaamisen nykyistä tiiviimpään yhteistyöhön ja jolla tehostetaan koulutus-, tutkimus- ja kehittämistoimia elinkeinoelämän sekä yliopistojen ja korkeakoulujen rajapinnassa.</p> <p>Innovaatioalustan johtoryhmässä on paikallisten toimijoiden lisäksi edustus Tampereen teknillisestä yliopistosta, Aalto yliopistosta, Lappeenrannan teknillisestä yliopistosta sekä Meriteollisuus ry:stä.</p> <p>Turun kaupunki on lokakuussa 2012 jatkanut meritekniiikan tutkimusryhmä Meridiemin yhteistyösopimuksia Aalto-yliopiston, Turun yliopiston ja Turun ammattikorkeakoulun kanssa vuosiksi 2013–2015. Sopimuksilla Turku vahvistaa asemaansa meritekniiikan tutkimuksen keskuksena. Turun kaupunki panostaa tutkimusryhmän perusrahoitukseen yli miljoona euroa kolmivuotis-kaudella.</p> <p>Syken Merikeskuksen toimintojen alueellistaminen Turkuun ei ole edennyt.</p>

Toimenpide	Kehitetään Turun biokuvantamisen keskukselta Pohjoismaiden johtava alan keskus.
X X X	
Päävastuutahot	Yliopistot
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio EH 25.3.2013	<p>Turun biokuvantamisen osalta kansallinen tiekarttakokonaisuus on muuttunut oleellisesti aiemmasta. Turku BioImaging ei enää ole hakemassa tiekartalle omana itsenäisenä infrastruktuurina, vaan osana Biokeskus Suomen kuvantamisteknologioita. Euro-BioImaging-hanketta varten koko Suomen kuvantaminen on järjestäytynyt uudestaan Finnish BioImaging- eli FiBI-verkostoksi. Tämä verkosto hakee myös Euro-BioImaging-ESFRI -hanketta mukaan tiekartalle. Turku on siis mukana kahdessa eri hakemuksessa. Tämä on perusteltua, koska Akatemian FIRI2013 rahoitus noudattelee tiekarttalinjauksia ja todennäköisesti FIRI2013 varat (15 Meur) tullaan jakamaan siten, että yksi kolmannes menee ESFRI-hankkeille ja loput jaetaan kansallisille infrahankkeille ja meidän täytyy saada rahaa kummastakin, että toiminta voi jatkua.</p> <p>Kuvio on haastava ja monimutkainen, sillä käynnissä on tiekarttahaiku, FIRI2013 haku ja Euro-BioImaging-haku, jotka ovat kaikki eri hakuja, mutta samalle asialle. Tilanteen haastavuudesta huolimatta liiton tulee tukea biokuvantamiskokonaisuutta johdonmukaisesti.</p>

Toimenpide	Kehitetään ympäristö- ja vihreää taloutta ja edistetään yritystoimintaa näillä aloilla.
X X X	
Päävastuutahot	TSEK
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio PP 25.3.2013	<p>Valtioneuvosto on maaliskuussa 2013 lähettänyt kansallisen energia- ja ilmastostrategian selonteon eduskunnalle.</p> <p>Energia- ja ympäristöala on nimetty yhdeksi lounaisrannikkoyhteistyön (LOURA) lippulaivaksi. Alan neljäksi kärjeksi on valittu bioenergiaan ja kierrätykseen liittyvä resurssien tehokas hyödyntäminen, vesialan innovatiiviset ratkaisut, ydinvoima-alan koulutus sekä offshore -tuulivoiman rakentaminen.</p> <p>eGreenNet -ympäristöosaamisverkosto on ympäristöliiketoiminnan alueelliseen vahvistamiseen ja tehostamiseen keskittyvä projekti. eGreenNet pyrkii kokoamaan Varsinais-Suomen alueen ympäristöosaajat ja apua tarvitsevat yritykset yhteen luoden verkoston, josta jokainen verkoston jäsen hyötyy. Lopputuloksena syntyy uusia innovaatioita ja kannattavaa liiketoimintaa.</p> <p>EETU-hankkeessa luodaan maakuntaan energianeuvojaverkosto, jolloin jokaisesta seutukunnasta löytyy energianeuvontaa antava taho. Neuvonnalla parannetaan maaseudun yritysten toimintaedellytyksiä tarjoamalla erilaisia keinoja energiakustannusten pienentämiseksi</p> <p>HINKU (hiilineutraali kunta) –hanke Uudessakaupungissa on edistänyt myös ympäristöalan yritystoimintaa. Lupaavia esimerkkejä ympäristöalan yritystoiminnasta löytyy mm. sähköauto- tuotannosta sekä jätteenhuolto- ja kierrätyspalveluiden järjestämisestä.</p>

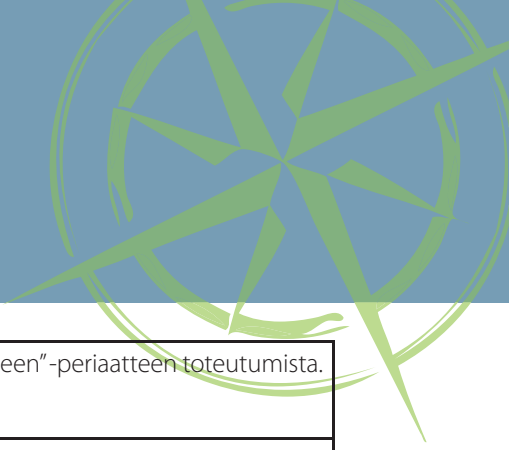
5.1.4. Kansainvälistäminen

Toimenpide	Maakunnan yrityselämää kansainvälistetään
X X X X	<ul style="list-style-type: none"> - kouluttamalla ja tukemalla kasvuhakuisten pk-yritysten vientiponnisteluja asiantuntija- ym. palveluin - tehostamalla palveluja uusien ulkomaalaisten yritysten toiminnan laajentumiseksi/ siirtymiseksi maakuntaan.
Päävastuutahot	Kunnat
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio PP 25.3.2013	<p>Varsinais-Suomen ELY –keskuksen kansainvälistymispalveluiden palvelumäärät ovat kasvaneet selvästi. Yhteistyöhön on tullut mukaan laajasti uusia yhteistyökumppaneita. Vuonna 2012 ELY -keskuksen kansainvälistymispalveluiden piirissä oli 850 yritysten edustajaa sekä 300 kumppania/sidosryhmäläistä. Yritysvalmennuksiin ja henkilöstökoulutuksiin osallistui noin 100 yritystä. Yrityskohtaista kansainvälistymiseen liittyvää rahoitusta sai noin 80 yritystä. Yritysten yhteishankkeissa rahoitusta myönnettiin noin 125 yritykselle. Palveluiden pääasiallisina asiakkaina olivat pk –yritykset.</p> <p>Yhteinen palvelusivusto www.GoInternational.fi on avattu. Kansainvälistymispalvelukokonaisuus on kytkeyty osaksi Team Finland- konseptia. Palvelukokonaisuus kytkeytyy lisäksi YritysSuomi -palvelurakenteeseen.</p> <p>Ulkomaalaisten yritysten saamiseen alueelle tähtäävässä Invest In –toiminnassa on Salossa menossa raken-nemuutosvaroilla rahoitettu Invest In Salo -hanke. Myös Turun Seudun Kehittämiskeskuksessa panostetaan Invest In –toimiintaan. Vakka-Suomessa on menestystä saatu mm. soijatehtaan sijoittumisen kautta.</p>

5.1.5 Luovat toimialat

Toimenpide X X X X	Myönnetään jokavuotinen julkinen palkinto alueen luovan toimialan parhaista innovaatioista, joiden valintakriteerit tukevat maakunnan elinkeinopoliittisia tavoitteita.
Päävastuutahot	Varsinais-Suomen liitto
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio PP 9.5.2013	<p>Varsinais-Suomen liitto järjestää aina keväisin kilpailun nimeltään INNOAURA – Luovaa innovoimaa Varsinais-Suomesta. INNOAURA –kilpailussa valitaan maakunnan alueelta eniten luovuutta, luovaa potentiaalia omaava tai nk. luovien toimialojen liiketoimintaa kehittänyt yritys (voi olla myös yrityksen yksittäinen projekti / hanke / suuremman yhtiön yksikkö).</p> <p>Palkittavan yrityksen tulee olla toiminnassa ja ideoiden pitkälle innovoituna käytännön toteutuksina. Yrityksen pitää olla kotipaikaltaan varsinaissuomalainen, vaikka sen markkinat olisivatkin muualla.</p> <p>Kilpailun valintaraati tekee päätöksen palkinnon saajasta. Palkintona on 8 000 euroa voittajayritykselle. Tämän lisäksi voidaan antaa kunniamainintoja.</p> <p>Vuoden 2013 kilpailun voitti turkulaisen Metaverstas Oy:n hanke Virtuaalioppimisympäristö meriturvallisuusharjoitusten tukena. Metaverstaan palkittu hanke kehittää uudenlaista turvallisuusharjoitusta merenkulkualan opis-kelijoiden ja laivojen henkilökunnan koulutukseen. Virtuaaliharjoitus hyödyntää kolmiulotteista peliteknologiaa. Vuonna 2012 palkinnon sai turkulaisen LPR-arkkitehtien Helsingin Musiikkitaloon suunnittelema Aicon-katsomotuoli.</p>

Toimenpide X X X X	Ylläpidetään ja kehitetään Kulttuuripääkaupunki 2011 -hankkeen keskeisiä ideoita ja verkostoja (esim. kulttuurin alueellinen yhteistyö ja tuotantoedellytykset).
Päävastuutahot	Turku
Toteuttamis-aikataulu	2010-2012
Vastuuhenkilön arvio HH 27.3.2013	<p>Turku 2011 -ohjelma muodostui 165 hankkeesta. Hankkeissa työskenteli vuosina 2010–2011 yhteensä yli 20 000 henkilöä.</p> <p>Valtion taidemuseon ylijohtaja Risto Ruohosen luotsaama Turku 2011 -jatkotyöryhmä valmisteli vuoden 2011 aikana ehdotuksen Turku 2011 -kulttuuripääkaupunkivuoden jatkoksi. Jatkotyöryhmä ehdottaa "Eurooppalainen kulttuuripääkaupunki Turku palaa edelleen" -loppuraportissaan, että kulttuurivuoden jatkoa tulisi rakentaa neljän teeman ympärille. Teemat ovat: "Taide ja kaupunkitila", "Elinkeinoelämä ja luovat alat", "Hyvinvointi ja osallisuus" sekä "Kulttuurivuoden viestinnällinen hyödyntäminen".</p> <p>Euroopan kulttuuripääkaupunkivuoden 2011 yleisösuosikit koettiin Turussa uudestaan kesällä 2012. Vuoden 2011 toimintaa jatkoi yli 50 Turku 2011 -säätiöltä jatkorahoitusta saavaa hanketta. Tavoitteena on juurruttaa vuoden 2011 parhaat tapahtumat ja hankkeet osaksi pysyvää turkulaista kulttuurielämää.</p> <p>Lähes puolet 2011-ohjelmahankkeista jatkaa toimintaansa toimintamalleina, toistuvina tapahtumina tai kiertävinä esityksinä ja näyttelyinä. Kaupunginosaviikoille ja Aurajoen ympäristön taide- ja kulttuuritoiminnalle on perustettu kummallekin omat yhdistyksensä, Kaupunginosaviikot ry ja Aurajokiverkosto. EUn kulttuuri-ohjelma tukee mm. Aurajokiverkoston toimintaa. Ohjelma nostaa esiin Turun kulttuuritarjonnan Aurajoen rannalla. Hanke jatkuu myös vuonna 2013.</p> <p>Kulttuuripääkaupunkivuoden jatkoa pohtineen työryhmän raportissa on useita teemoja, jotka liittyvät suoraan tai välillisesti myös Turun kaupungin toimintamallin uudistamiseen kuten tapahtumatoiminnan kehittäminen, veto-voimatoimintojen edistäminen sekä kaupungin elinkeinohankkeiden (esim. Fortuna-kortteli) kehittäminen.</p>

Toimenpide	Edistetään "prosentti rakennus- ja korjauskustannuksista taiteeseen"-periaatteen toteutumista.
X X X X	
Päävastuutahot	Kunnat
Toteuttamis-aikataulu	2011-2012
Vastuuhenkilön arvio HH 27.3.2013	<p>Varsinais-Suomen taidetoimikunta on vuoden 2010 alusta alkaen koordinoitunut liiton rahoittamaa Taideaalto -hanketta, jonka tehtävänä on jalkauttaa prosenttiperiaate maakuntaan, kouluttaa taitelijoita ja rakennuttajia toimimaan prosenttiperiaatehankkeissa ja lisäämään yleistä tietoutta prosenttiperiaatteen eduista.</p> <p>Taidetoimikunta on ideoinut ja toteuttanut prosenttitaiteen kunniamerkit. Toimikunta luovutti marraskuussa 2010 ensimmäiset varsinaissuomalaiset prosenttitaiteen kunniamerkit Salon kaupungille, Turun kaupungille, Maskun kunnalle, Turun Ylioppilaskyläsäätiölle ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriin T-sairaalalle. Vuonna 2012 kunniamerkin sai Laitilan kaupunki kiitoksena satsauksista taiteeseen Kappelinmäen koulun uudistushankkeessa.</p> <p>Keväällä 2012 julkaistiin teos "Taide rakennushankkeessa – opas tilaajalle auttaa taidehankinnoissa" osana Taideaalto -projektia. Oppaan ja prosenttiperiaatteen esille nostamiseksi ja tueksi liiton kulttuuritoimikunta järjesti vuonna 2012 yhdessä taidetoimikunnan kanssa 4 seutukunnittaista prosenttitaide-kuntatapaamista Varsinais-Suomessa (Somero, Kemiönsaari, Laitila ja Pöytyä).</p>

5.2 Eheä yhdyskuntarakenne ja vetovoimainen toimintaympäristö

5.2.1 Vahva vaikuttaja Itämerellä

Toimenpide	Tiivistetään kansainvälistä eri alojen yhteistyötä Itämeren alueella. Turusta kehitetään "merkittävä Itämeren keskus".
X X X X	
Päävastuutahot	Varsinais-Suomen liitto, Turku
Toteuttamis-aikataulu	Jatkuva
Vastuuhenkilön arvio SP 22.3.2013	<p>Työ maakunnan aseman vahvistamiseksi Itämeren keskuksena on jatkunut. Turun kaupungin ja Varsinais-Suomen liiton aloitteesta syntynyt Turku-prosessi hyväksyttiin syksyllä 2012 virallisesti osaksi EU:n Itämeristrategiaa. Turku-prosessin tehtävänä on vastata yhdessä Itämeren valtioiden neuvoston, CBSS:n kanssa strategian ulkoisesta ulottuvuudesta, erityisesti suhteista Venäjään. Keskusteluihin osallistuu korkean tason edustajia Suomen lisäksi Euroopan komissiosta ja Pietarista. Lisäksi prosessin tavoitteiden mukaisesti jatketaan työtä uudenlaisten keskusteluyhteyksien avaamiseksi ja dialogin lisäämiseksi Venäjän ja EU-maiden toimijoiden kesken. Vuonna 2012 ajankohtaista prosessissa on ollut käytännön projektien valmistelu Turun, Hampurin ja Pietarin kesken. Hankkeiden tavoitteena ovat alueemme talouden, kestävän kehityksen ja Itämeren suojelun tilan parantaminen. Yhteistyötä Venäjän kanssa syvennettiin mkh:n vierailulla Pietariin jossa tavattiin mm. Pietarin kaupungin ja Leningradin oblastin edustajia sekä aloitettiin neuvottelut yhteistyösopimusten solmimiseksi. Itämeristrategia on ollut vahvasti esillä kansainvälisessä yhteistyössä. Vuoden aikana varmistui Turkuun vuonna 2014 järjestettävät Baltic Development Forum, Itämeristrategian vuosifoorumi, CBSS:n kansalaisjärjestöfoorumi sekä Suomen CBSS:n puheenjohtajuuteen liittyvä pääministeritason kokous.</p> <p>Alueiden komitean CIVEX-valiokunta vieraili Turussa ja edunvalvontakäynti Brysseliin käynnisti toimet EU:n Meripäivien saamiseksi alueelle.</p> <p>Yhteistyö Saksan Mecklenburg-Vorpommerin kanssa jatkui tiiviinä ja syksyllä pääministeri Sellering vieraili Varsinais-Suomesa laajan elinkeinovaltuuskunnan ja talousministeri Glawen kanssa. Yhteistyötä tullaan suuntaamaan erityisesti uusiutuvan energian ja turismin kehittämiseen. Turku Touringin ja liiton keväällä 2010 käynnistynyt matkailun lippulaivahanke päättyi tammikuussa 2012 ja jatkohanketta suunniteltiin yhdessä Blekingen alueen kanssa. Blekin-gestä tuli Varsinais-Suomeen vierailulle delegaatio kunnanjohtajia ja johtajia ja kiinnostus yhteistyöhön oli suurta.</p> <p>Alueen muita toimijoita, esim. Turku Science Park ja Merenkulkualan tutkimus- ja koulutuskeskus, on edelleen mukana Itämeristrategian lippulaivahankkeissa. Vuoden aikana toteutetuilla Central Baltic – ohjelman hankkeilla on myös rooli alueemme Itämeri-yhteistyön eteenpäin viemisessä. Turun kaupungin ja korkeakoulujen kanssa yhteinen Brysselin toimistomme edustaa kaikkia Suomen Brysselin aluetoimistoja komission epävirallisessa Itämeristrategian contact groupissa. Itämeren alueen yhteistyöasioita on voitu edistää myös CPMR:n kautta, liiton hallituksen jäsen Talvikki Koskinen kausi CPMR:n hallituksen varsinaisena jäsenenä päättyi syksyllä 2012 ja keväällä hän aloitti Itämerikomission varapuheenjohtajana.</p>

Toimenpide	Markkinoidaan maakuntaa eri toimijoiden yhteistyönä.
X X X X	
Päävastuutahot	Varsinais-Suomen liitto, Turku
Toteuttamis-aikataulu	2011–2014
Vastuuhenkilön arvio JÄÄ 27.3.2013	<p>Markkinoinnin sisällön luo maakunnallinen markkinointiryhmä sekä Place Marketing Oy. Hanketta johtaa ohjaus-ryhmä. Hankkeen myötä on syntynyt toimiva yhteistyöverkosto Turun, seutujen, maakuntaliiton, korkeakoulujen ja osittain yksityissektorin markkinointi-/viestintävastaavien välille. Vuoden 2012 rahoitus saatiin järjestettyä kunnallisin ja yksityisin varoin. Yksityistä rahaa oli n. kolmasosa kokonaisbudjetista. Markkinointitoimenpiteet alkoivat syksyllä 2010 ja jatkuivat vuosina 2011 ja 2012, painopiste on valtakunnallisissa medioissa. Tärkeitä kohdealueita ovat pääkaupunkiseutu, Pirkanmaan ja Satakunta. Kampanjat keskittyvät laadukkaaseen asumiseen sekä yrittämiseen ja osaamiseen. Näytetään myös millä aloilla töitä löytyy.</p> <p>Markkinoinnin tuloksia mitataan ja tulokset ovat rohkaisevia: mainokset huomataan ja niistä pidetään. Lifestyle-julkaisu, joka jaettiin Helsingin Sanomien liitteenä, sai erinomaisen vastaanoton. Tv-mainokset palkittiin Vuoden Mainos 2011 -kilpailussa. Yhteistyö MTV Europen ja Axl Smithin kanssa profiloit Varsinais-Suomea nuorten keskuudessa. Tammikuussa 2012 osallistuttiin Helsingin matkamessuille, messuilla kävi 70 000 ihmistä.</p> <p>Keväällä ja syksyllä 2012 julkaistiin 8-sivuinen asumisen lifestyle-liite Helsingin Sanomissa, Turun Sanomissa, Aamulehdessä ja Satakunnan kansassa. Myös sosiaalista mediaa on hyödynnetty (mm. Facebook -sivusto).</p> <p>Innolink Oy:n tutkimus (lokakuu 2012) osoitti, että Turku on noussut Tampereen ohi kiinnostavimpana asuin-paikkakuntana. Myös yrittäjiä Turku ja Varsinais-Suomi kiinnostavat.</p> <p>Vuodenvaihteessa kampanjoissa oli taukoa, kun vuoden 2013 rahoitusta selvitettiin. Maakuntahallitus päätti 25.2.2013, että hanke jatkuu vuonna 2013, julkisin ja yksityisin varoin. Kaikki seudut ovat mukana hankkeessa, mutta Turun rahoitus on kasvanut ja seutujen puolittunut. Hankkeen projektinjohtotoimisto kilpailutetaan vuoden 2013 aikana. Vuoden 2014 toteutuksesta valmistellaan esitys kesäkuun 2013 maakuntahallituksen kokoukseen Kampanjat jatkuvat kesällä 2013 asumisen ja yrittämisen kärkiteemoilla.</p>

Toimenpide	Parannetaan maakunnan satamien yhteistyötä ja kilpailukykyä. Selvitetään maakunnan satamien yhdistämistä.
X X X	
Päävastuutahot	Satamat
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio 22.3.2013 LL	<p>Satamayhteistyötä on tiivistetty Varsinais-Suomen ja Satakunnan satamien sekä kaupunkien toimin lounaisran-nikkoyhteistyön (LOURA) puitteissa. LOURA-yhteistyön yhtenä tavoitteena on erityisesti lounaisrannikon satamien yhteistyön lisääminen ja kilpailukyyn kasvattaminen. Sen puitteissa on laadittu yhteistyötä koskevia selvityksiä.</p> <p>Liikenneministeri Kyllönen on käynnistänyt Suomen meriliikennestrategian laadinnan. Strategian painopisteet ovat meriliikenteen ympäristökysymyksissä (ml. rikkidirektiivi), merenkulun maksuissa ja tuissa, satamapolitiikassa sekä merenkulun työllisyys- ja osaamiskysymyksissä. Meriliikennestrategian valmisteluun on pyritty vaikuttamaan maakunnan toimijoiden yhteistyössä ja esiin on nostettu Varsinais-Suomelle merkittäviä meriliikenteeseen ja meriklusteriin liittyviä kysymyksiä.</p>

Toimenpide	Kehitetään logistisia palveluja ja monipuolisia kansainvälisiä yhteyksiä mm. Turun lentoaseman ja satamien yhteydessä.
X X X X	
Päävastuutahot	Turku
Toteuttamis-aikataulu	Jatkuvaa toimintaa.
Vastuuhenkilön arvio 22.3.2013 LL	<p>Vuonna 2012 Turun lentoaseman kautta kulki yli 450 000 matkustajaa, eli Turun lentoaseman kautta kulkeva henkilöliikenne on kehittynyt myönteisesti. Reittilentoja on kotimaahan ja ulkomaille, ja lisäksi lentoasemaa hyödynnetään charter-lentoasemana. Pikalentorahdissa Turun lentoasemasta on kehittynyt merkittävä keskus, mikä luo hyvät edellytykset pikalentorahdin jatkokehittämiseksi. Turun kaupunki on panostanut rahtiliikenteen ja logistiikan edellytysten kehittämiseen lentoaseman ympäristössä, mutta lentoaseman markkinointiin ja lentoliikenneyhteyksien houkuttelemiseen ei nykyisellään ole osoitettu riittäviä resursseja lentoaseman potentiaalin täysimääräiseksi hyödyntämiseksi. Lentoliikenneyhteyksien pitkäjänteisen markkinoinnin ja kehittämisen haasteena on lentoyhtiöiden nopeampoinen päätöksenteko reittien operoinnin suhteen.</p> <p>Liikenne- ja viestintäministeriö valmistelee Suomen lentoliikennestrategiaa. Strategiatyön tavoitteena on mm. arvioida lentoasemaverkostoa ja lentoliikenteen palvelutasoa sekä tarkastella valtion, kuntien, Finavian ja lento-yhtiöiden roolia lentoliikennepalvelujen järjestämisessä ja tarjoamisessa. Varsinaissuomalaiset toimijat seuraavat yhteistyössä lentoliikennestrategian linjausten valmistelua ja pyrkivät vaikuttamaan maakunnan etua edistäen.</p> <p>Turun satamayhteyden kehittäminen (Suikkilantie) sai valtion toteutusrahoituksen syksyllä 2011 ja yhteyden ne-likaistaistuksen toteuttaminen on parhaillaan käynnissä.</p>

5.2.2 Yhdyskuntarakenteesta kestävä

Toimenpide	Ohjataan kaupallisten palvelujen ja työpaikkojen sijoittumista tukemaan ehyttä yhdyskuntarakennetta kuntien elinvoimaisuutta edistäen niiden omista lähtökohdista.
X X X X	
Päävastuutahot	Kunnat, Varsinais-Suomen liitto
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio KÄ 27.3.2013	<p>Ympäristöministeriö vahvisti 20.3.2013 maakunta- ja palvelualueiden 13.12.2010 hyväksymän Varsinais-Suomen maakunta-kaavan Loimaan seudun, Turun seudun kehyskuntien, Turunmaan ja Vakka-Suomen alueille. Vahvistamispäätöksen myötä on koko maakunnan alueella nyt voimassa oleva Varsinais-Suomen maakuntakaava, yhtäläinen juridinen maankäytön suunnittelun ohjaustyökalu.</p> <p>Maakuntakaavassa osoitetaan työpaikka- ja palvelualueita, jotka ehyttävät ja tukevat yhdyskuntarakennetta. Alueita on osoitettu paikkoihin, joissa ne mahdollistavat kuntien elinvoimaisuuden säilyttämisen ja yhdyskuntarakenteen kehittämisen. Varsinais-Suomen maakuntakaavassa on määritelty seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksiköiden alarajat seutukuntakeskuksissa ja toiminnallisella Turun kaupunkiseudulla. Tämä lisää huomattavasti kuntakaavoituksen mahdollisuuksia ja siirtää tältä osin toimivaltaa ja vastuuta maakunnan liitolta kunnille.</p> <p>Kunnissa on vireillä useita kaupan hankkeita, jotka edellyttävät kaavamuutoksia. Kaavaprosesseissa on jatkuvasti yhä korostuneemmin noussut esiin tarve arvioida kaupan sijoittumisen vaikutuksia ja sen myötä myös laajemmin alueen palvelutason kehitystä suhteessa olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen. Erityisen tärkeäksi teemaksi kaavoitushankkeiden ohjauksessa on noussut olemassa olevien taajamien elinvoimaisuuden säilyminen. Teemoja käsitellään tapauskohtaisesti kuntien kanssa käytävissä kaavaneuvotteluissa. Kuntia on ohjeistettu yhdessä ELY-keskuksen kanssa MRL:n tarkistuksen tuomista muutostarpeista mm. tilaa vaativan erikoistavarakaupan siirtymäsäännösten osalta. Lisäksi kaavoitushankkeiden tavoitteisiin ja maankäytöllisiin ratkaisutapoihin otetaan kantaa kaavoista annettavissa lausunnoissa.</p> <p>Rakennemallityön (RM35) tuloksia täydennetään liitossa laadittavalla keskusverkkoselvityksellä. Selvitys tuottaa perusaineiston maakunnan alue- ja yhdyskuntarakenteen suunnittelulle. Lisäksi on käynnistetty kaupan palveluverkkoselvitys, jonka pohjalta voidaan riittävällä tarkkuudella mitoittaa seudullista vähittäiskauppaa sekä tarkastella vähittäiskaupan vaikutusalueita toimialoittain. Maakunnan keskusverkon rakennetta, toimintojen sijoittumista ja paikallisia taajamien kehittämismahdollisuuksia tullaan tulevaisuudessa arvioimaan näiden selvitysten avulla.</p>

Toimenpide	Otetaan yleiskaavoitus kuntien strategiseksi suunnitteluvälineeksi. Vahvistetaan seudullista yleiskaavayhteistyötä ja panostetaan suunnittelun laatuun.
X X X X	
Päävastuutahot	Kunnat
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio KÄ 27.3.2013	<p>Ministeriössä olleet maakuntakaavat, Varsinais-Suomen maakuntakaava (Vakka-Suomi, Loimaan seutu, Turunmaa ja Turun seudun kehyskunnat) sekä Salo-Lohja –ratalinjan vaihemaakuntakaava on vahvistettu. Kaavat antavat hyvät edellytykset jatkaa kuntatason strategista suunnittelutyötä.</p> <p>Turun kaupunkiseudulle laadittu kestävä kehitystä ja alueen vetovoimaisuutta edistävä rakennemalli (RM35) hyväksyttiin yhteiseksi strategiseksi maankäytön suunnittelun linjaukseksi alueen kunnissa keväällä 2012. Ra-kennemallityön tavoitteena on olla luonteeltaan seudullinen maankäyttöstrategia, joka ohjaa yleispiirteisesti kuntien maankäyttöä. Rakennemallityöprosessi on tiivistänyt seudullista kaavayhteistyötä ja nostanut esille kysymyksiä, jotka tulee seudullisesti ratkaista maakunnan vetovoimaisuuden, positiivisen kasvun ja kehityksen lisäämiseksi. Rakennemallityössä esille nousseet kehitysteemat tulevat toimimaan ohjenuorana kuntien kanssa tehtävässä yleiskaavayhteistyössä.</p> <p>Vuonna 2012 perustettiin maakunnan maankäytönsuunnittelijoista koostuva Alueidenkäytön yhteistyöryhmä, jonka tehtävänä on käsitellä maakunnassa ja kunnissa ajankohtaisia maankäytönsuunnittelun kysymyksiä. Painopiste on maakunta- ja yleiskaavoituksessa.</p>

Toimenpide	Laaditaan selvitykset maakuntakaavan tarkistamiseksi seuraavien teemojen osalta ja hyödynnetään tuloksia maakunnan kehittämisessä
X X X X	<ul style="list-style-type: none"> - ekologiset käytävät ja hiljaiset alueet - saariston (Turunmaa) rakennuskulttuuriympäristöt - kaupan palveluverkkoselvitys
Päävastuutahot	Varsinais-Suomen liitto
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio KÄ 27.3.2013	<p>Kaupan palveluverkkoselvitystyötä tekemään valittu konsultti laatii selvityksen yhteistyössä Turun kaupakor-keakoulun kanssa. Yhteistyö mahdollistaa jo tehtyjen tutkimusaineistojen tehokkaamman hyödyntämisen tulevassa selvitystyössä. Viimeisin ostokäyttäytymistä selvittänyt tutkimus KUMU valmistui 2012. Valmistunut aineisto auttaa ymmärtämään kaupan toimintamalleja, kuluttajakäyttäytymistä sekä kaupan rakenteen muutoksia ja on hyödynnettävissä aluesuunnittelussa ja kaavoituksessa. Käynnistyneessä kaupan palveluverkkoselvityksessä on tarkoitus testata uutta SYKE:n koordinoimaa kyselytyökalua (HARAVA) tiedon keräämiseksi.</p> <p>Saariston (Turunmaan) rakennettujen kulttuuriympäristöjen inventointityötä on tehty Kemi-önsaarella aikavälillä 2011-2012. Hankkeelle on myönnetty jatkorahoitus vuodelle 2013. Myös Paraisilla on tehty rakennusinventointeja 2012. Tulokset on tallennettu Maakuntamuseon ja Varsinais-Suomen liiton yhteistyössä kehittämään inventointiportaaliin (MIP), josta tiedot ovat helposti suunnittelijoiden ja tutkijoiden hyödynnettävissä.</p> <p>Tuulivoimaan liittyvän vaihemaakuntakaavan laadinnan yhteydessä on selvitetty luonnonhilaisten alueiden mahdollista sijoittumista Varsinais-Suomen alueella. Ekologisia verkostoja on selvitetty olemassa olevan tiedon perusteella.</p>

5.2.3 Toimiva liikennejärjestelmä

Toimenpide ☒ ☒ ☒ ☒ ☐	Suunnitellaan ja kehitetään Varsinais-Suomen liikennejärjestelmää. Painopisteenä on Turun kaupunkiseutu.
Päävastuutahot	Varsinais-Suomen liitto
Toteuttamis-aikataulu	Jatkuvaa toimintaa.
Vastuuhenkilön arvio 22.3.2013 LL	<p>Vuonna 2012 Turun kaupunkiseudulla liikennejärjestelmätyötä toteutettiin jatkuvan liikennejärjestelmätyön puitteissa. Jatkuvassa liikennejärjestelmätyössä toteutettiin mm. liikenteen- ja häiriönhallintasuunnitelma, seudullisia liikenneturvallisuussuunnitelmia sekä Turun kaupunkiseudun pääpyörätieverkon ja pyöräilyn laatuikäytävien kehittämissuunnitelma. Lisäksi valmisteltiin MAL-hankeohjelma laajassa yhteistyössä. Turun kaupunki toimi liikennejärjestelmätyön jatkuvan työn ohjausryhmän vetovastuussa ja Varsinais-Suomen liitto työryhmän veto-vastuussa. Jatkuvan liikennejärjestelmätyön toimenpiteet toteuttivat osaltaan MAL-aiesopimuksessa määritellyt liikenneosa-alan toimenpiteitä.</p> <p>Vuoden 2012 kilpailutettiin Varsinais-Suomen liikennestrategian ja Turun seudun (rakenne-mallialue) liikennejärjestelmäsuunnitelman laadinta. Suunnittelutyössä em. suunnitelmat päivitetään alueen tarpeita ja valtakunnallisia liikennepoliittisia linjauksia yhteen sovittaviksi. Suunnittelutyö valmistuu vuonna 2014.</p>
Toimenpide ☒ ☒ ☒ ☒ ☐	Vaikutetaan uuteen liikennepoliittiseen selonteeseen siten, että seuraavat asiat on selonteossa huomioitu: <ul style="list-style-type: none"> - valtatie 8 Turku-Pori, yhteysvälihanke - paikallisjunaliikenne Turku-Salo, Turku-Loimaa ja Turku-Uusikaupunki - Turun seudun joukkoliikenteen voimakas kehittäminen - kaupunkiseutujen liikennejärjestelmän kehittäminen (mm. Turun satamayhteys, Salon itäinen ohitustie, kt 40 Turun kehätie) - liikennejärjestelmän ylläpidon ja kehittämisen pitkäjänteisyys ja rahoitustason nosto - toimivan saaristoliikenteen turvaaminen
Päävastuutahot	Varsinais-Suomen liitto
Toteuttamis-aikataulu	2011
Vastuuhenkilön arvio 12.4.2013 LL	<p>Valtioneuvoston liikennepoliittisessa selonteossa eduskunnalle 2012 huomioitiin yhteysvälihanke vt 8 Turku-Pori hallituskaudella 2012–2015 aloitettavana liikenneverkon kehittämishankkeena. Varsinais-Suomen paikallis-junaliikenteestä ei liikennepoliittisessa selonteossa ollut mainintoja. Liikennepoliittisessa selonteossa huomioitiin erikseen suuret ja kasvavat kaupunkiseudut, erityisesti MAL-aiesopimusmenettelyn kehittäminen ja rahoitus, joukkoliikennetukikysymykset sekä raideliikenneinvestoinnit. Valtio ilmaisi liikennepoliittisessa selonteossa mm. valmiutensa suurten kaupunkiseutujen raideliikenneinvestointien rahoittamiseen 30 %:n osuudella. Turun sata-mayhteyden kehittäminen (Suikkilantie) sai valtion toteutusrahoituksen syksyllä 2011 ja yhteyden nelikaistaistuksen toteuttaminen on parhaillaan käynnissä. Salon itäistä ohitustietä tai kt 40 Turun kehätiehanketta ei liikennepoliittisessa selonteossa mainittu. Lisäksi liikennepoliittisessa selonteossa tunnistettiin tarve liikennejärjestelmän ylläpidon ja kehittämisen rahoitustason nostoon ja rahoituksen uudelleensuuntaamiseen liikenneverkkojen kehittämisinvestoinneista perusväylänpidon pieniin investointiohjelmiin ja ylläpitoon vuodesta 2016 alkaen. Liikennepoliittinen selonteko linjasi myös, että saaristoliikenteen palvelutasosta tehdään päätös ja osoitetaan siihen tarvittava rahoitus.</p> <p>Suomen hallitus päätti kehysriihessä 22.3.2013 valtiontalouden kehyksistä vuosille 2013–2016. Riiehessä hyväksyttiin mm. hallituskauden suuret liikennehankkeet. Päätös sisältää 100 milj. euron investointihankkeen käynnistämisen valtatielle 8 Turku-Pori yhteysväliille tällä hallituskaudella. Kehysriihen päätös on tältä osin valtioneuvoston liikennepoliittisen selonteon mukainen. Selonteon liikenneverkon kehittämisohjelma 2016–2022 ei sisällä parantamiskohteita valtatieltä 8. Satakunnan ja Varsinais-Suomen maakunnilla on ollut yhteinen näkemys, että valtatie 8 parantaminen Turku-Pori yhteysväliä vaatii tässä vaiheessa 210 milj. euron investointin. Selonteon kehittämisohjelman mukaan valtatie 8 kehittäminen jää kovin alkuvaiheeseen, kun 100 milj. euron aloitusinvestoinnille ei näytä olevan jatkoa.</p>

Toimenpide	Kehitetään Varsinais-Suomen liikennejärjestelmää liikennejärjestelmätyössä määritellyn liikennepoliittikan edistämiseksi ja liikennejärjestelmäsuunnitelmiin sisältyvien toimenpideohjelmien mukaisin toimenpitein. Keskeisiä toimenpiteitä ovat edellä mainittujen lisäksi: <ul style="list-style-type: none"> - Määritellään ja vaiheistetaan Salo–Lohja uuden ratalinjauksen suunnittelu sekä Uudenkaupungin radan kehittämistarpeet (mm. tasoristeysturvallisuus, tavaraliikenteen tarpeet, kantavuus ja sähköistys). - Parannetaan liikenneturvallisuutta (arvostuksen lisääminen sekä suistumis- ja kohtaamisonnettomuuksien vähentäminen, erityisesti valtatie 9). - Painotetaan ilmastotavoitteita liikennejärjestelmän kehittämisessä..
X X X X	
Päävastuutahot	Varsinais-Suomen liitto
Toteuttamis-aikataulu	Jatkuvaa toimintaa.
Vastuuhenkilön arvio 22.3.2013 LL	Ympäristöministeriö vahvisti 4.12.2012 Salo–Lohja-ratalinjaa koskevan Varsinais-Suomen vaihemaakuntakaavan. Kaavassa osoitetaan pitkän aikavälin aluevaraus uudelle ratayhteydelle Salon ja Lohjan välillä osana Helsingin ja Turun välistä nopeaa ratayhteyttä. Vaihemaakuntakaavan vahvistaminen mahdollistaa ratayhteyden jatkosuunnittelun käynnistämisen. Uudenkaupungin radan suunnittelu ei ole edennyt. Turun seudun turvallisen ja kestävän liikkumisen suunnitelma sekä Loimaan seudun liikenneturvallisuussuunnitelma valmistuivat. Valtatien 9 liikenneturvallisuuden parantamiseksi ja liikenteen sujuvuuden parantamiseksi on käynnistetty ELY-keskuksen tilaama liikennerevoluutiohankkeen pilottikohde, Turku–Tampere-kehityskäytävähanke, jossa eri toimijoiden yhteistyönä selvitetään yhteysvälin liikenneturvallisuuden parantamista, liikenteen ja maankäytön yhdistämistä sekä liikenteen sujuvuutta edistäviä toimenpiteitä. Mm. Varsinais-Suomen ilmasto- ja energiastategia 2020 linjaa liikennejärjestelmään liittyviä tavoitteita ja toimenpiteitä ilmastomuutoksen hillitsemiseksi

5.2.4 Vetovoimainen ympäristö

Toimenpide	Tuetaan Saaristomeren ja muiden vesien hoitoa, esim. TEHO -hankkeessa tuotettuun toimintamalliin sitoutetaan kaikki valuma-alueen maatilat.
X X X	
Päävastuutahot	ELY
Toteuttamis-aikataulu	Jatkuva
Vastuuhenkilön arvio 26.3.2013 TJ	TEHO Plus - Maatalouden vesienpuojelun tehostaminen - hanke 2011-2013 jatkaa TEHO:n (Tehoa maatalouden vesienpuojelun 2008-2011) aloittamaa työtä maatalouden vesistö- ja ympäristökuormituksen vähentämiseksi sekä luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi. Hanketta toteuttavat yhteistyössä Varsinais-Suomen ELY-keskus, MTK-Varsinais-Suomi ja MTK-Satakunta. Hanke toimii tiiviissä yhteistyössä alueen viljelijöiden kanssa. Mukana on lähes 200 maatilaa. Hanketta rahoittavat maa- ja metsätalousministeriö sekä ympäristöministeriö. Hanketta ohjaavat valtakunnallinen ohjausryhmä sekä alueellinen työryhmä. ELY-keskuksen vetämä VELHO-hanke (Vesien- ja luonnonhoidon alueellinen ja paikallinen toteuttaminen Lounais-Suomen vesistöalueilla) toimii Varsinais-Suomessa ja Satakunnassa. VELHON tekemässä vesienhoitoon tähtääviä toimenpiteitä ja kehittää siihen liittyvää yhteistyötä eri toimijoiden välillä, laatia hoito- ja käyttösuunnitelmat yhdeksälle Natura 2000 -verkoston kuuluvalla kosteikko- ja vesistökohteelle sekä toteuttaa uudenlaista ns. integroivaa yleissuunnittelua ruovikkoisilla merenlahdilla. Suunnittelun lisäksi hankkeessa kehitetään vesienpuojelun ja luonnonhoidon työmenetelmiä. Hanke kestää vuoden 2013 loppuun asti, ja sen kustannusarvio on hieman runsaat kolme miljoonaa euroa. Ympäristöministeriö on asettanut (1.2.2012) ravinteiden kierrätyksen seurantarvityhmän. Sen tehtävä on seurata, että Suomen lupaukset edistää ravinteiden kierrätystä Itämeren kuormituksen vähentämiseksi etenevät. Sen tehtävä on myös tehostaa maatalouden vesienpuojelua erityisesti Saaristomeren valuma-alueella. Varsinais-Suomessa määrärahan korotusta odottavat useat tarpeelliset siirtoviemäri- ja yhdysvesijohtohankkeet. Käynnissä ovat Kaarina-Parainen syöttövesijohdon, Merimasku-Rymättylä vesihuoltoyhteyden, Lemu-Masku siirtoviemäriin ja Vahto-Rusko siirtoviemäriin työt. Uudet rahoituspäätökset vuodelle 2013 on saatu Kemiönsaaren vesihuoltoyhteyksille ja Oripää-Riihikoski-Aura-Lieto as. -siirtoviemäriille. Uusia hankkeita on kuitenkin edelleen vireillä kahdeksan kappaletta vuosille 2014-2017, rahoitustarvetta on edelleen tuleville vuosille. Tälle vuodelle on siis rahoitusta tullut kohtuullisesti ottaen huomioon rahoitusesitykset ja hankkeiden toteutusvalmius. Tarve on silti jatkossakin melkoinen. Varsinais-Suomen liitto on ollut tyytymätön siihen, että TOTSU -neuvotteluissa esitettyjä Saaristomeren suojelutoimia ja investointeja ei ole otettu huomioon. Valtioneuvoston Itämeri-sitoumuksen vuodelle 2020 asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi ja Itämeren suojelua edistävien toimenpiteiden toteuttamiseksi tarvitaan valtion budjetissa tasokorotus Itämeri-momentin määrärahoihin – myös valtion vesihuoltoinvestointeihin ja vesihuollon tukemiseen käytettävissä olevat määrärahat ovat tarpeeseen nähden liian pienet.

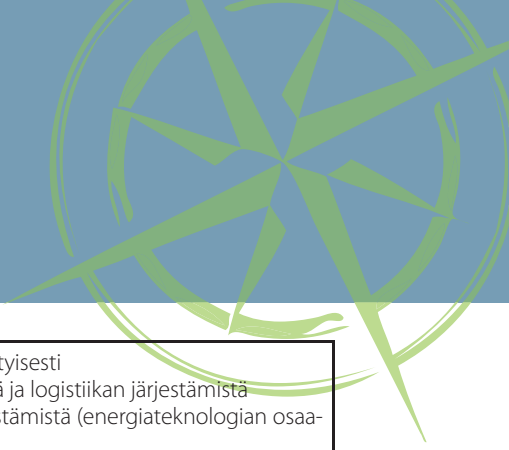
Toimenpide X X ☐ ☐ ☐	Laaditaan maa-ainesstrategia. Siinä huomioidaan kokonaisvaltaisesti maa-ainesten kestävä käyttö ja pohjaveden hyvä laatu ja riittävyys.
Päävastuutahot	ELY
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014.
Vastuuhenkilön arvio 19.3.2013 TJ	<p>Maa-ainesstrategia työn käynnistämiseksi on käyty neuvotteluja mm. ELYn, Turun yliopiston sekä myös kiviteol-lisuustoimijoiden kanssa. Lisäksi on pidetty suunnittelupalavereja kuntien ja ELYn maa-aineksista vastaavien virkamiesten kanssa tavoitteena tuottaa viranomaisten ja maa-ainesalan toimijoiden yhteistyönä yleispiirteinen suunnitelma sekä lisäksi toimintamalli, jonka avulla koordinoidaan yksityiskohtaisemmat ja kokonaisuutta tukevat tutkimukset ja selvitykset maa-ainesstrategiakokonaisuudeksi. Tarkoituksena on hakea rahoitusta tehtävään selvitystyöhön.</p> <p>Loppuvuonna 2012 perustettiin Varsinais-Suomen luonnonvarafoorumi, koska Varsinais-Suomen luonnonvara-, bioenergia-, jäte- ja sivutuotekierron tarpeet ja mahdollisuudet tulee tarkastella yhtenä logistisesti toimivana resurssitehokkaana kokonaisuutena. Luonnonvarojen ja resurssien tehokkaalla käytöllä voidaan saavuttaa selkeitä hyötyjä yhteiskuntataloudellisesti; alueen yritystoiminnoille raaka-aineiden ja energiantuotannon kustannusvaikutusten laskun kautta ja lisäksi ympäristövaikutusten vähentymisen myötä saadaan positiivisia vaikutuksia aikaisiksi kuntalaisille esimerkiksi elinympäristön viihtyvyyden ja vesientilan parantumisen kautta. Foorumi kokoaa yhteen alueelliset yritykset, viranomaistahot ja asiantuntijaorganisaatiot. Asiantuntijafoorumin isäntänä ja veturina toimii Varsinais-Suomen liitto. Maa-ainesasiat tullaan sisällyttämään luonnonvarafoorumin keskeiseksi teemaksi.</p>

Toimenpide X X X X ☐	Luodaan erityyppisiä uusia metsien monimuotoisuutta ylläpitäviä alueita ja alueiden verkostoja vapaaehtoisin keinoin
Päävastuutahot	Metsäkeskus
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio TT 22.3.2013	<p>Lounais-Suomen metsäohjelma 2012–2015 on valmistunut. Metsiä suojellaan pääosin Metso-ohjelman kei-noin 15000 ha vuoteen 2020 mennessä. Ohjelman mukaan metsätalouden toimenpiteissä halutaan turvata arvokkaiden elinympäristöjen ja uhanalaisten eliöiden säilyminen. Säästöpuuta tulee jättää vähintään viisi kpl/ha. Myös lahopuiden määrää halutaan lisätä.</p> <p>Vuonna 2013 on tehty metsäohjelman käytännön toteutusta.</p>

Toimenpide	Edistetään kilpailukykyistä asuin- ja työpaikkaympäristöä / toimintaympäristöä tuottavaa kaupunkisuunnittelua.
X X X X	
Päävastuutahot	Kunnat, ELY
Toteuttamis-aikataulu	Jatkuvaa
Vastuuhenkilön arvio KÄ 27.3.2013	<p>Hyvä ja laadukas ympäristö nähdään maakunnassa kilpailuvalttina. Kaupunkisuunnittelun rooli kilpailukykyisen asuin-, työpaikka- ja toimintaympäristön tuottamisessa on myös tunnistettu, mutta edelleenkin suunnittelun tai toteutuksen laatuun ei ohjata riittävästi henkilö- tai taloudellisia resursseja. Maakunnassa tapahtuvaa kaupunkisuunnittelua näyttää vaivaavan pirstaloituneisuus, jolloin kaupunkisuunnittelussa välttämätön kokonaisrakenteen hallinta ja kaupunkikuvallinen visiointi jää toteutumatta. Turun kaupunkiseudulle laadittu rakennemalli (RM35) osaltaan parantaa mahdollisuuksia vastata tähän haasteeseen. Turun kaupunkiseudun rakennemuutosalueet –hanke yhdessä Turun, Raision ja Kaarinan kaupunkien sekä Turun Seudun Kehittämiskeskuksen kanssa on valmistunut. Hankkeessa tarkasteltiin Rakennemallityössä (RM35) rajatun kaupunkiseudun ydinalueen työpaikka-alueiden kehitystä. Tuloksena syntynyt perusselvitys palvelee ydinalueen sisäisten rakennemuutosalueiden kaupunkisuunnittelua, kaavoitusta sekä elinkeinoelämän ohjausta. Hankkeeseen sisältyy myös kaupunkikuvallinen analyysi ja ideointi-vaihe, jota toteutetaan mm. kohdealueille suunnatuilla diplomi-töillä.</p> <p>Ihmiselle parempi keskusta –hanke on investointihanke Turun kaupunkikeskustan kehittämiseksi. Keskeisenä tavoitteenä on luoda edellytyksiä palvelutoimintojen kehittämiseksi laajentamalla kävelyalueita kirjastokorttelin ja Vanhan Suurtorin alueilla. Tällä hetkellä hankkeessa on keskitytty Suurtorin alueeseen ja kirjastosillan toteuttamiseen.</p>

5.2.5 Energia ja yhdyskuntahuolto

Toimenpide	Selvitetään Turun seudun uuden jätteenpoltto- tai muun käsittelylaitoksen sijoittamista Topinojalle tai vaihtoehtoisesti muihin kuntiin. (MV:n ponsi: tutkitaan mahdollisuus toteuttaa laitos koko maakunnan yhteishankkeena)
X X X X X	
Päävastuutahot	Turun seudun kunnat
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio LN 26.3.2013	<p>Turun Seudun Jätehuollon teettämä ja Ramboll Oyj:n toteuttama Turun seudun Jätevoimalaa koskeva YVA-selvitys on valmistunut. Tarkastelussa mukana olevien uusien vaihtoehtojen (Turun Topinojan jätekeskus ja Raision Palovuori) osalta selvitys osoittaa, että hankkeet ovat ympäristöllisesti toteuttamiskelpoisia sillä huomautuksella, että Palovuoressa kaavoitukseen joudutaan tekemään muutoksia. Selvityksessä tarkasteltiin myös nykyistä Orikedon jätevoimalaa ns. 0-vaihtoehtona. Sosiaalisten vaikutusten arvioinnissa näkemyksiä laitoksen puolesta ja vastaan löytyi kaikissa vaihtoehdoissa, mutta YVA:n mukaan hanke on myös sosiaalisten vaikutusten osalta kuitenkin toteutettavissa. Maakunnallisen jätteenpolttoratkaisun näkökulmasta asiaan liittyy myös Salon Korvenmäen jätevoimalan YVA-selvitys. Toteutuessaan Turun seudulle voimala toimisi alueen kaukolämmön peruskuormalaitoksena ja pystyisi tuottamaan osan Turun seudun tarvitsemasta kaukolämmöstä. Salon seudulla ratkaisu olisi samanlainen, mutta siellä vuotuinen selvitykselle laitoksille asetettu jätevoimalakapasiteetti eli 150 000 tonnia riittäisi Salon keskusta-alueelle koko vuodeksi aivan talvisia pakkashuippupäiviä lukuun ottamatta.</p> <p>Kevään 2013 aikana YVA-selvityksiä esitellään yleisölle ja tämän jälkeen on tarkoitus tehdä päätöksiä jätevoimalan sijoittamisesta. Päätöksellä tähdätään edelleen siihen, että uusi jätevoimala aloittaisi toimintansa vuonna 2017 tai 2018.</p> <p>Turun seudun jätehuolto suunnittelee yhdessä viiden muun lähialueen jätehuoltolaitoksen kanssa yhteiskilpailutusta jätevoimalan toteuttamisesta. Tätä kautta etsitään kilpailukykyinen energiahuollon toimija hakemaan voimalalle ympäristölupaa ja toteuttamaan itse voimalan rakentamisen.</p>

Toimenpide	Edistetään maakunnallisen energiastategian toteuttamista ja siinä erityisesti <ul style="list-style-type: none"> - uusiutuvan energian (ml. bioenergia) tuottamisen lisäämistä ja logistiikan järjestämistä - energia-alan huippuosaamisen lisäämistä ja yhteistyön tiivistämistä (energiateknologian osaa- miskonkeskittymä).
X X X X	
Päävastuutahot	ELY, energiayhtiöt
Toteuttamis-aikataulu	2010-2014
Vastuuhenkilön arvio 26.3.2013 TJ	<p>EETU – Energiasta maakunnan etu -hanke (2010-2013) toimii maakunnassa Valonian koordinoimana. Hankkeen tavoitteena on maaseudun yritysten ja yhteisöjen toimintaedellytysten parantuminen energiakustannusten pienenemisen ja fossiilisten energialähteiden käytön vähentämisen ansiosta. Toisena tavoitteena on uuden teknologian käyttöönoton edistäminen ja tiedon levittäminen mm. energiategohokkuuden parantamiseen liittyvästä teknologiasta ja uusiutuvien energiamuotojen ja niiden tuottamiseen liittyvistä uusista liiketoimintamahdollisuuksista maaseudulla, kuten peltobioenergian hyödyntäminen biokaasuna tai bioetanolina.</p> <p>Varsinais-Suomen kohti hiilineutraalia kuntaa -hankkeen (HINKU) kuntien (Mynämäki ja Uudenkaupunki) kumppanuuskuntia ovat Laitila, Masku ja Nousiainen. HINKU-toiminta jatkuu aktiivisesti, laajenee edelleen ja luo käytännönläheistä toimintamallia uusiutuvan energian edistämiseksi ja kilpailukyvyyn nostamiseksi.</p> <p>Hankevalmistelu IEE (The Intelligent Energy – Europe) -ohjelmaan on edelleen käynnissä yhteistyössä Mecklenburg-Vorpommernin ja muiden partnereiden kanssa. Varsinais-Suomen hankeosuutta koordinoi Valonia.</p> <p>Tuulivoimavaihe- ja kaavaehdotus on ollut nähtävillä ja kaava menee hyväksyttäväksi kesällä 2013. Varsinais-Suomen liiton ja Turun AMK yhteistyönä käynnistyi syksyllä 2012 Varsinais-Suomen bioenergiantuotannon suunnittelu ja ohjaus -hanke.</p> <p>Kimitöön självförjande på energi -hanke tuottaa uusia seudullisia uusiutuvana energian toimintamalleja ja käytännön ratkaisuja.</p> <p>Maakunnassa toimii lisäksi useita uusiutuvaan energiaan liittyviä hankkeita ja toimenpiteitä sekä yhteistyöverkostoja, esim. Turun kaupungin biokaasun käytön edistäminen liikennepolttoaineena, eGreenNet ja LOURA. Lisäksi Luonnonvarafoorumi käsittelee myös energia-alaan liittyviä teemoja.</p>

Toimenpide	Edistetään maakaasuputken vetämistä maakuntaan.
X X	
Päävastuutahot	Energiayhtiöt
Toteuttamis-aikataulu	Jatkuva
Vastuuhenkilön arvio 22.3.2013 LL	<p>Gasum on suunnitellut maakaasuputken rakentamista Mäntsälästä Turun talousalueelle. Hankkeen tekninen suunnittelu on edennyt pitkälle, mutta toteutus päätöstä siirtoputken rakentamisesta ei ole tehty. Putken rakentamisen edellytyksenä on, että sen vaikutuspiiristä löytyy riittävä vuotuinen käyttö maakaasulle. Viimeaikaiset energiaverotukseen liittyvät ratkaisut eivät ole tukeneet maakaasuverkon ulottamista Varsinais-Suomeen.</p> <p>Gasum suunnittelee Porvooseen tai Inkooseen suurta nesteytetyn maakaasun (LNG) terminaalialia, jonka kautta voitaisiin tuoda maakaasua laivoilla jopa puolet Suomen nykyisestä kaasun kulutuksesta. LNG on tällä hetkellä hinnaltaan hyvin kilpailukykyinen vaihtoehto putkimaakaasulle. Turun sataman alueelle Pansioon on suunniteltu rakennettavaksi nesteytetyn maakaasun säiliö. Turun piste palvelisi laivaliikennettä ja alueen teollisuutta, mutta ei toteutuessaan korvaa maakaasuputken tarvetta Varsinais-Suomeen. Nesteytetyn maakaasun (LNG) kysynnän kasvuun vaikuttaa jatkossa esimerkiksi rikkidirektiivin toimeenpanoon liittyvät alusten polttoainetarpeet.</p>

Toimenpide	Edistetään jätevesiosuuskuntien perustamista ja vesilaitosten yhdistämistä suuremmiksi yksiköiksi ja tuetaan alueellisen vesihuollon kehittämissuunnitelman toteuttamista (esim. siirtoviemärit).
X X X X	
Päävastuutahot	Kunnat
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio LN 26.3.2013	<p>Kuntien omat vesihuoltosuunnitelmat ovat Varsinais-Suomessa erittäin hyvin ajan tasalla. Alueellisista suunnitelmista viimeiseksi päivitetty on Turun seudun alueellinen vesihuoltosuunnitelma. Lähes kaikki alueelliset suunnitelmat ovat 2000-luvulla päivitettyjä, joten tilanne on kohtuullisen hyvä. Rikkonaiset saaristoalueet ovat suunnitelmien toteutumisen kannalta osoittautuneet haasteellisimmiksi ja esim. Varsinais-Suomen saariston yhteishankkeet ovat toteutuneet heikoimmin.</p> <p>Maakunnassa on rakenteilla Merimasku-Rymättylä (1,5 M€), Masku-Lemu (1,7 M€) ja Vahto-Rusko (1,6 M€) siirtoviemäriyöt. Kemiönsaaren osalta Kemiön keskusta-Björkboda -välille rakennetaan siirtoviemäriyhteys vuonna 2013. Lisäksi vuonna 2013 suunnitellaan 1,4 miljoonaa euroa valtion tukea Oripää-Lieto – siirtoviemäriin toteuttamiseen. Oripää-Lieto siirtoviemäriin toteuttamisen jälkeen Auranmaalta jätevedet ohjautuvat Turun Kakolan keskuspuhdistamolle. Tuloksena on merkittävä Aurajoen fosforikuormituksen väheneminen. Näiden lisäksi uusia, vielä rahoittamattomia vesi- ja viemärintihankkeita on valmisteltu kahdeksan kappaletta.</p> <p>Siirtoviemäreiden rakentamisen lisääntyessä verkoston kapasiteetti on koetuksella. Pienempien laitosten käyttöön alun perin mitoitettujen verkoston osien ongelmana on käyttöhuippujen aikaan tapahtuvat ylijuuksutukset. Tämän vähentämiseksi on tärkeää että hulevesiä pääsisi mahdollisimman vähän mukaan varsinaisiin jätevesiverkostoihin. Varsinais-Suomen liitto on lähtenyt mukaan Turun kaupungin vetämään hulevesiselvitystyöhön. Liiton ehtona mukaan lähtemiselle on ollut, että tarkastelu ei rajoitu Turun kuntarajojen sisään, vaan tarkastellaan laajempaa valuma-aluetta. Hulevesiselvityksen päähuomio on tulvahuippujen tarkasteleminen maankäytön näkökulmasta, mutta sillä on selkeä vaikutus myös viemäriverkostoon.</p> <p>Maakunnan kehittämisrahojen viimeaikainen väheneminen ei ole mahdollistanut yksittäisten haja-asutusalueen jätevesiosuuskuntien tukemista kehittämisvaroin, mutta esimerkiksi CB-rahoitteinen MINWA-hanke sekä valtionhallinnon (pääasiassa SYKE) opaspalvelut, sekä Valonian oppaat ja neuvonta ovat tuottaneet hyvää tuki- ja neuvontamateriaalia jätevesiosuuskuntien perustajille. Lain siirtymäsäännöksiä on aiemmasta takarajasta muutettu siten, että haja-asutusalueen jätevesihuollon vaatimuksien takaraja on nyt maaliskuu 2016. Yhteenvetona voidaan todeta, että suurten laitosten toteuttaminen on onnistunut hyvin, mutta jätevesiosuuskuntapuolella tökkii rahojen puutteen vuoksi.</p>

5.3 Kattavat hyvinvointipalvelut ja turvallinen elämä

5.3.1. Kunta- ja palvelurakenne kaippaa uudistamista

Toimenpide	Tuetaan vapaaehtoisia kuntaliitoksia ja kuntien yhteistyötä.
X X	
Päävastuutahot	Kunnat
Toteuttamis-aikataulu	2012–2015
Vastuuhenkilön arvio LL	<p>Hallitusohjelmassa on määritelty toteutettavaksi koko maan laajuinen kuntauudistus, joka toteutuessaan tulee vaikuttamaan kuntarakenteeseen, kuntien yhteistoimintaratkaisuihin sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelu-rakenteeseen. Vuotta 2012 on leimannut kuntarakennelain ja valtionosuusjärjestelmäuudistuksen valmistelu sekä tarkoituksenmukaisen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteen selvittäminen. Uudistustyön keskeneräisyys ja epätietoisuus tulevasta kuntarakenteesta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteesta on vaikeuttanut kuntayhteistyön täysimääräistä kehittämistä koko kuntakentällä. Lisäksi vapaaehtoiset kuntien yhdistymisestä käytävät tunnustelut on koettu epätarkoituksenmukaisiksi kunnes kuntauudistuksen kokonaisuus on selvä.</p> <p>Hallituksen suunnittelema kuntarakenteen muutos on koko kuntakenttää koskettava uudistus, jota kunnat sekä maakunnan liitto seuraavat ja pyrkivät annettujen mahdollisuuksien puitteissa vaikuttamaan kuntauudistusprosessin eri vaiheissa.</p>

5.3.2 Turvataan peruspalvelut

<p>Toimenpide</p> <table border="1"> <tr> <td>X</td> <td>X</td> <td>X</td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	X	X	X			<p>Peruspalveluja kehitettäessä lähtökohtana pidetään ennaltaehkäisyä, varhaista puuttumista ja kuntoutusta. Peruspalvelut järjestetään kunnissa lähipalveluina ja erityispalvelut hoidetaan yhteistoiminta-alueella tai sitä laajemmalla alueella.</p> <p>Kehittämistoimenpiteiden painopisteinä ovat</p> <ul style="list-style-type: none"> - lasten ja nuorten perheiden palvelut - vanhustenhuolto - päihde- ja mielenterveystyö - vammaispalvelujen kehittäminen
X	X	X				
Päävastuutahot	Kunnat					
Toteuttamis-aikataulu	Koko ohjelmakausi 2011-2014					
<p>Vastuuhenkilön arvio VMK</p> <p>26.3.2013</p>	<p>Varsinais-Suomessa on suuria haasteita sosiaali- ja terveyssektorilla. Kehitys on ollut viime vuosina huolestuttavaa erityisesti lastensuojelussa ja perhepolitiikassa. Meneillään oleva kuntauudistus tulee toteutuessaan vaikuttamaan koko peruspalvelukenttään ja kunnalliseen palveluntuotantoon. Kunnat ovat monelta osin olleet odottavalla kannalla ja niiden kehitystyö on ollut melko vähäistä tämän vuoksi. Kuntarakenteen uudistuksen etenemisen odotetaan antavan lisätietoa kuntien peruspalveluiden tulevista järjestämistavoista ja yhteistoimintamenettelyjen jatkosta. Myös meneillään ole SOTE-uudistus on osaltaan jarruttanut kunnallista uudistamistyötä.</p> <p>Vammaispalvelujen kehittämisessä on tapahtunut edistymistä maakunnassa. Tästä esimerkkinä on yksilöllisen asumisen kehittyminen. Vammaispalvelut ovat parantuneet valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti.</p> <p>Maakuntaohjelman painopisteet on otettu huomioon hyvin mm. alueellisessa KASTE-ohjelmassa ja tehdyssä hankkeiden rahoituspäätöksä.</p>					

<p>Toimenpide</p> <table border="1"> <tr> <td>X</td> <td>X</td> <td>X</td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	X	X	X			<p>Lisätään sosiaali- ja terveydenhoitoalojen henkilökunnan koulutusta ja uudistetaan koulutusta sosiaali- ja terveysalan tietotaidon yhdistämiseksi.</p>
X	X	X				
Päävastuutahot	Korkeakoulut					
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014					
<p>Vastuuhenkilön arvio VMK</p> <p>26.3.2013</p>	<p>Asia on ollut laajasti esillä vuoden 2012 Varsinais-Suomen hyvinvointiklusterityössä ja sitä pidetään edelleenkin merkittävänä teemana työn jatkuessa. Muun muassa hyvinvointiklusterin hyvinvointifoorumeiden kautta on toteutettu kyseisiä asioita. Etenkin osaamisen ennakointi oppilaitosten ja elinkeinoelämän välillä liittyy juuri näihin teemoihin. Sosiaali- ja terveydenhoitoalojen aloituspaikkoja on lisätty. Henkilöstön koulutusnäkökulma on ollut mukana varsin hyvin myös KASTE-ohjelman hankkeissa.</p>					

5.3.3 Kiinni elämässä

Toimenpide ☒ ☐ ☐ ☐ ☐	Vakinaistetaan pajakouluja.
Päävastuutahot	Kunnat
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio VMK 21.3.2013	Pajakoulujen vakinaistaminen maakuntaan ei ole edennyt. Ainoa pajakoulumainen toiminto on Kaarinassa toimiva 10. luokka.

Toimenpide ☒ ☒ ☒ ☐ ☐	Luodaan koulunkäynnin keskeyttämisen seurantajärjestelmä, johon sisältyy toimenpiteet puuttua koulunkäynnin keskeyttämiseen.
Päävastuutahot	ELY
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio EH 25.3.2013	<p>Vuoden 2011 nuorisolain perusteella on kuntiin perustettu monialaisia lapsi- ja nuorisopoliitiikan koordinaatioryhmiä, joiden tehtävänä on mm. seurata valmistuneiden nuorten sijoittumista ja puuttua koulunkäynnin keskeyttämissiin, järjestää etsivän nuorisotyön toiminta sekä huolehtia viranomaisten välisestä tiedon kulusta ja tietojen luovutuksesta. Varsinais-Suomen kunnissa koordinaatioryhmiä on muodostettu kattavasti ja suurimmassa osassa kuntia tehdään etsivää nuorisotyötä (Koordinaatioryhmä puuttuu vain yhdestä kunnasta) sekä työpaja-toimintaa. Varsinais-Suomessa on solmittu myös maakunnan laajuinen sopimus ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja nuorten työpajojen kesken nivelvaiheiden yhteistyön tehostamiseksi.</p> <p>Varsinais-Suomen ELY-keskus ohjaa ja koordinoi kuntien lapsi- ja nuorisotyötä. ELY-keskus kutsui maakunnan lapsi- ja nuorisotyön yhteistyöfoorumin 2012 kerran ja vuonna 2013 tulee koontumaan ainakin kaksi kertaa. Teemoina ovat nuorisotakuu ja lasten ja nuorten hyvinvointi.</p> <p>Maakunnassa on myös toteutettu ns. MAST –hanke, jossa mainittua seurantajärjestelmää on kehitetty (ks. http://www.mastohjaus.fi/)</p>

Toimenpide	Tuetaan sosiaalisten ja yhteiskunnallisten yritysten perustamista.
X X	
Päävastuutahot	ELY
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio PP 25.3.2013	<p>Sosiaalisen yrityksen nimeä voivat käyttää ainoastaan työ- ja elinkeinoministeriössä pidettävään sosiaalisten yritysten rekisteriin merkityt yritykset.. Rekisteröintiä haetaan erikseen työ- ja elinkeinoministeriöltä. Sosiaalisten yritysten rekisterissä on 169 yritystä, joista vain seitsemän on Varsinais-Suomesta (tilanne 21.3.2013).</p> <p>Varsinais-Suomessa panoksen kärki on suunnattu työpajatoiminnan ja kolmannen sektorin toimijoiden kautta tapahtuvaan tukityöllistämiseen. Asiakasmäärät sillä puolella ovat 10-kertaiset sosiaalisiin yrityksiin verrattuna ja yhdistysten toimintamallit ja toiminta on periaatteessa samaa kuin sosiaalisilla yrityksilläkin. Varsinais-Suomessa sosiaaliset yritykset ovat aikanaan syntyneet juuri vanhojen työpajojen pohjalta.</p>

Toimenpide	Kehitetään erilaisia osallistumismuotoja esim.
X X X	<ul style="list-style-type: none"> - tuetaan aluetoimikuntatyötä - perustetaan kaikkiin kuntiin nuorisovaltuustot - perustetaan erilaisia matalan kynnyksen tapaamispaikkoja
Päävastuutahot	Kunnat, kolmas sektori
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio VR 20.3.2013	<p>Tiedossa olevat nuorisofoorumit ja niiden aloitusvuosi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naantalın nuorisofoorumi (2002-) - Auran Team Cafesko –nuorisokahvila tiimi (2005-) - Paimion nuorisoneuvosto (2005-) - Liedon nuorisovaltuusto (2010-) - Maskun nuorisofoorumi (2005-) - Mynämäen nuorisoparlamentti (2004-) - Ruskon nuorisovaltuusto (2009-) - Salon nuorisovaltuusto (2009-) - Nousiaisten nuorisokokous (2009-) - Länsi-Turunmaan Paraisten nuorisohallitus (2009-) - Kemiönsaaren nuorisoparlamentti (2003-) - Uudenkaupungin nuorisovaltuusto (2001-) - Vakka-Suomen nuorisofoorumi (2009- Uusikaupunki, Laitila, Vehmaa, Pyhäranta, Taivassalo, Kustavi) - Loimaan nuorisovaltuusto - Raision Nuorten aloitekanava - Someron nuorisovaltuusto - Turun Nuortenturku foorumi (2004-) <p>Suomen nuorisovaltuustojen liiton Varsinais-Suomen piiriin kuuluu myös Satakunta. Varsinais-Suomen liiton yhteyteen on perustettu Varsinais-Suomen nuorisojärjestöjen neuvottelukunta. Pöytyälle on perustettu vuoden 2011 alussa kylien neuvottelukunta, joka kokoontuu 2-3 kertaa vuodessa. Paraisten aluelautakunta on toiminut vuodesta 2009 lähtien.</p> <p>Salon kaupunginhallituksen alaisuudessa vuosina 2009-2012 toimineiden viiden aluetoimikunnan toiminta on päättynyt.</p> <p>Turussa Nuorten Turku Foorumin lisäksi toimivat Lasten parlamentti ja turku.fi/paikalla palautejärjestelmä. Lisäksi Turussa kerätään asiakaspalautetta, toteutetaan asukaskyselyjä ja järjestetään kuulemistilaisuuksia.</p>

5.3.4 Turvallinen ja viihtyisä elinympäristö

Toimenpide X X X X X	Laaditaan seudulliset / työssäkäyntialuekohtaiset turvallisuussuunnitelmat, joihin kuuluvat muun muassa koulupoliisi- ja pelastustoiminta, liikenteen asennekasvatus sekä hoito- ja hoivaitosten turvallisuus (automaattiset sammutuslaitteistot).
Päävastuutahot	Kunnat, pelastus- ja poliisitoimi
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio TT 22.3.2013	<p>Turvallisuussuunnitelmat on tehty poliisilaitoksittain pääosin siten, että ne ovat vielä voimassa vuonna 2012. Salon ja Loimaan seudulla on turvallisuussuunnitelmat valmisteilla.</p> <p>VEKSU- projektin asiakirja on valmistunut. Kyseessä on projektin kirjallinen tuotos, joka on luovutettu Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriin käyttöön valmisteltaessa ensihoidon palvelutasopäätöstä. Kun VSSHP:ssä tehdään aikanaan ensihoidon palvelutasopäätös, niin vasta silloin päätetään kuinka ensihoitopalvelut tullaan tuottamaan</p> <p>Vastuu palvelujen järjestämisestä siirtyi sairaanhoitopiireille 1.1.2013.</p>

Toimenpide X X X X	Kootaan kuntien yhteinen esteettömyyteen erikoistunut tieto yhteen paikkaan (resurssikeskus). Laajennetaan esteettömyysasiamiestoimintaa.
Päävastuutahot	Kunnat
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio LL	<p>Esteettömyyteen erikoistunut tieto on koottu Turun AMK:n tiloihin, jossa toimii neuvontakeskus Kunnonkoti. Kunnonkoti on esteettömän asumisen ratkaisuja sisältävä mallikoti, jossa on esillä erilaisia kodin turvallisuutta ja itsenäistä suoriutumista edistäviä asumisen ratkaisuja, apuvälineitä ja hyvinvointitekniologiaa. Kunnonkoti tarjoaa ohjausta ja neuvontaa, seminaareja sekä koulutusta esteettömään asumiseen liittyen. Kunnonkotiin voi tutustua ajanvarauksella tai Kunnonkodissa järjestettävien teemapäivien aikana. Esteettömyysasiamiestoiminnan laajentaminen on edennyt osaan Turun naapurikunnista. Esteettömyysasiamies toimii Turun kaupungin organisaatiossa. Seudullisen esteettömyysasiamiehen palvelusopimusta tarjottiin Turun kaupungin toimesta 14 kunnalle, joista 7 kuntaa on päättänyt sopimuksen solmimisesta Turun kaupungin kanssa. 1.4.2013 alkaen (tavoite) esteettömyysasiamiestoiminta käynnistyy seudullisena ja esteettömyysasiamiehen palveluita tarjotaan jatkossa Liedon, Maskun, Naantalın, Paimion, Raision, Ruskon, Sauvon ja Turun esteettömyyden edistämiseksi. Myös Laitilassa toimii kunnallinen esteettömyysasiamies. Esteettömyysasia-miestoiminnan tilanne on siis tulevaisuudessa sekä seudulliseen esteettömyysasiamiestoimintaan mukaan lähteivissä kunnissa että Laitilassa hyvä, mutta ko. toiminnan ulkopuolisissa kunnissa esteettömyysasiamiestoimintaa on syytä edistää.</p>

5.3.5 Monikulttuurisuus ja moniarvoisuus

Toimenpide ☒ ☒ ☐ ☐ ☐	Parannetaan kaikkien siirtolaisten kotoutumismahdollisuuksia turvaamalla kaikille, riippumatta maahantulon syistä, mahdollisuus päästä kotouttamiskoulutukseen sekä varmistamalla kaikille riittävä suomenkielen opetus.
Päävastuutahot	ELY, kunnat
Toteuttamis-aikataulu	Koko ohjelmakausi
Vastuuhenkilön arvio MK 22.3.2013	<p>Uusi kotouttamislaki astui voimaan 1.9.2011. Uudessa laissa kotoutumislain soveltamisala laajeni koskemaan kaikkia maahan muuttaneita maahantulosyistä riippumatta. Lain myötä kotouttamisen pääpaino tulee olla enemmän alkuvaiheen toimenpiteissä. Uuden lain myötä kunnalle maksetaan myös lakisääteisen alkukartoituksen järjestämisestä aiheutuneista kustannuksista 700 euroa jokaisesta alkukartoitukseen osallistuneesta.</p> <p>PALO-hanke on lähes kokonaan loppunut. Hanke tarjosi maksuttomia palveluita Turun ja lähiseutujen maahan jo muuttaneille ulkomaalaisille. Palveluihin kuului neuvontaa, oppimisvalmiuksien ja kielitaidon kartoitusta sekä kotoutumis- ja palveluohjausta. Ainoastaan neuvontapalvelutoiminta jatkuu yhä mutta vain vuoden 2013 loppuun asti.</p> <p>Turun seudun kehyskunnille ollaan parhaillaan laatimassa yhteistä kotouttamisohjelmaa. Yhteisellä ohjelmalla on tarkoitus tukea pienempien kuntien kykyä suoriutua uudistuvan lain tuomista velvoitteista. Ohjelman valmistuminen viivästyi projektipäällikön vaihtuessa. Ohjelman luonnos on nyt valmis ja lähdessä kuntiin.</p>

Toimenpide ☒ ☒ ☐ ☐ ☐	Kaikki seutukunnat osallistuvat pakolaisten vastaanottoon.
Päävastuutahot	Seutukunnat
Toteuttamis-aikataulu	Koko ohjelmakausi
Vastuuhenkilön arvio MK 22.3.2013	<p>Kunnat, jotka ovat sitoutuneet ottamaan pakolaisia, ovat Naantali, Raisio, Lieto, Turku, Kaarina ja Salo. Näistä Naantali on ilmoittanut ottavansa jatkossa vähemmän pakolaisia.</p> <p>Turun seudun kehyskunnille laadittavassa kotouttamisohjelmassa jokaisen kunnan tulee ilmaista kantansa pakolaisten vastaanottamisesta.</p> <p>Yleinen ilmapiiri kotouttamiseen liittyviin asioihin parantunut mutta varsinaisia tekoja on vähemmän.</p>

